БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 93 (17.086). • 23 апрель 1978 йил, якшанба • Баҳоси 2 тийин.

Л. И. БРЕЖНЕВ

АҚШ давлат секретари С. ВЭНСни қабул қилди

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев 22 апрель куни Кремлда АҚШ давлат секретари С. Вэнсни қабул қилди ва у билан суҳбатлашди. Суҳбатда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико иштирок этди.

Суҳбат чоғида Совет—Америка муносабатларининг умумий аҳволи масалалари билан бир қаторда стратегик ҳужум қуролларини чеклаш тўғрисида СССР билан АҚШ ўртасида янги битим тайёрлаш иши қандай бораётганлигига асосий эътибор берилди. Л. И. Брежнев ана шу проблема юзасидан Москвада олиб борилган Совет—Америка музокараларининг фойдали бўлганлигини уқтириб, ҳали ҳам келишиб олинмаган ёки охиригача келишиб олинмаган масалалар юзасидан ўзаро мақбул ечимларни қидириб топиш борасида ҳар икки томон зўр куч-ғайрат сарфлаганлиги муҳим эканлигини таъкидлади.

Ҳар икки томон ишни стратегик қуролларни чеклаш тўғрисидаги битим иложи борича тезроқ тузилиши, уни ишлаб чиқишни тезроқ тугаллашга қаратиб олиб боришга қатъий аҳд қилганлиги айтилди. Бу эса СССР билан АҚШнинг хавфсизлик манфаатларига ҳам, шунингдек ялпи тинчлик ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш манфаатларига ҳам бир хил даражада мос бўлиб тушар эди.

Суҳбатда совет томонидан — СССРнинг АҚШдаги элчиси А. Ф. Добринин, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров; Америка томонидан — АҚШнинг СССРдаги элчиси М. Тун ҳозир бўлдилар.

БАХТ-ИҚБОЛИМИЗ МАНИФЕСТИ

Улуғ Октябрнинг еттинчи ўн йиллиги республикамиз меҳнаткашлари ҳаётида унутилмас воқеалар билан бошланди. Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Олий Совети Ўзбекистон ССР меҳнаткашлари номидан иш кўриб ва унинг суверен хоҳиш-иродасини ифодалаб, Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Конституцияси (Асосий Қонуни)ни қабул қилди.

Бу кун Совет Ўзбекистонининг шонли тарихига ёрқин саҳифа бўлиб кириб, республика меҳнаткашларининг хотирасида катта ва порлоқ байрам бўлиб, жонажон партиямиз доно ленинча миллий сиёсатининг, совет социалистик демократиясининг, халқ ҳокимияти ленинча принципларининг тантанаси сифатида ҳамиша сақланиб қолади.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев СССР Олий Советининг навбатдан ташқари сессиясида сўзлаган якунловчи нутқида мамлакат Асосий Қонунининг қабул қилинишига баҳо бериб, бундай деган эди: «Йиллар, ўн йиллар ўтар, лекин Октябрнинг бу куни халқ ҳокимиятининг ленинча принциплари чинакам тантана қилганлигини кўрсатувчи ёрқин далил тариқасида халқ хотирасида ҳамиша сақланиб қолади. Бизнинг жамиятимиз коммунизм йўлидан нечоғли олға борган сари, социалистик демократиянинг — халқ ҳокимиятининг, халқ манфаатларини кўзловчи ҳокимиятнинг янги Конституцияда акс эттирилган жуда катта ижодий имкониятлари шу қадар тўлиқ бўлиб очилаверади».

Дарҳақиқат, улуғ Ленин ғоялари ва фикрлари сингдирилган СССРнинг янги Конституцияси бутун совет халқининг манфаатларини, иродаси ва донишмандлигини ўзида ифодалади. Унинг ҳар бир сатри кўп миллатли Совет давлатининг, барча иттифоқдош республикаларни янада гуллатиб-яшнатиш тўғрисидаги оталарча ғамхўрликнинг, совет кишилари турмушини муттасил яхшилаб бориш, ер юзида тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш тўғрисидаги буюк ғамхўрликнинг ёрқин тимсолидир.

Асосий Қонуннинг ҳар бир қоидаси Октябрь эълон қилган ғоялар, барҳаёт Ленин васиятлари муваффақиятли амалга оширилаётганлигини яққол тасдиқлаб турибди. СССРнинг янги Конституцияси қабул қилиниши муносабати билан иттифоқдош ва автоном республикаларнинг ҳам Асосий Қонунларини ишлаб чиқиш зарурати туғилди. Республикамиз Конституцияси СССР Конституциясига тўла мувофиқ равишда, марксча-ленинча таълимот, КПСС ҳужжатлари, партия XXV съезди қарорлари, ўртоқ Л. И. Брежневнинг доклад ва нутқларида баён этилган кўрсатма ва хулосалар асосида ишлаб чиқилди. Республика Асосий Қонунида Ўзбекистоннинг хусусиятлари ҳисобга олинган ҳолда умумлаштирилди, шу билан бирга аввалги Конституцияларимиз ғоялари ва принципларининг давомийлиги ўзининг чуқур ифодасини топди.

Маълумки, Октябрь ғалабасидан сал кейинроқ Туркистон АССРнинг Конституцияси, Хоразм ва Бухоро Халқ Совет Республикаларининг Конституциялари ишлаб чиқилиб, уларда мазкур ўлкалар халқларининг тақдири Совет Россияси меҳнаткашларининг тақдири билан чамбарчас боғлиқ эканлиги алоҳида таъкидланган эди.

Ўрта Осиёда миллий давлат чегараланиши ўтказилгандан кейин 1927 йил март ойида Ўзбекистон ССРнинг биринчи Конституцияси эълон қилинган эди. В. И. Ленининг «Меҳнаткаш ва эксплуатация қилинувчи халқ ҳуқуқлари декларацияси» унга асос қилиб олинган эди. Бу Конституция Ўзбекистон ССРнинг бошқа совет республикалари билан биргаликда ССР Иттифоқи составига ихтиёрий равишда бирлашганлигини қонун тарзида расмийлаштирди.

Орадан ўн йил ўтгандан кейин, 1937 йилда қабул қилинган Конституция республикамизда эксплуататор синфлар тугатилганлигини ифодалаб, социализм ғалабасини мустаҳкамлади, ҳокимият ва бошқарув органларининг бутун системасини шунга мувофиқ ҳолга келтирди.

Ўшандан буён орадан қирқ йилдан кўпроқ вақт ўтди. Совет халқлари қардошлик оиласида республикамиз социал-иқтисодий ва маънавий тараққиёт чўққилари сари баҳодирона сакраш қилди. Бугунги Ўзбекистон — гуллаб-яшнаб турган социалистик республикадир. Бугунги Ўзбекистон қудратли индустрия, юксак даражада механизациялаштирилган қишлоқ хўжалиги, илм-фан ва ўзига хос ёрқин маданият ўлкаси, меҳнаткашлар эркин ва бахтиёр ҳаёт кечираётган диёрдир. Бугунги кунда республиканинг бир ярим мингта саноат корхонаси 19 кунда ишлаб чиқарган маҳсулот бутун 1937 йилда ишлаб чиқарилган маҳсулот миқдорига тенг келади. Шу вақт ичида саноат ишлаб чиқариши ҳажми 19 баравар кўпайди. Фан-техника тараққиётини белгилаб берувчи асосий тармоқларда буюк ўзгаришлар юз берди. Ишлаб чиқариш ҳажми химия саноатида 364 баравар, ёқилғи саноатида 77 баравар, электр-энергетикада 205 баравар, машинасозлик ва металл ишлашда 234 баравар, қурилиш материаллари саноатида 89 баравар кўпайди.

Халқ хўжалигини ривожлантиришнинг моддий асоси бўлган капитал қурилиш миқёси ва кўламлари беқиёс юксалди. Давлат ва кооператив ташкилотлари сарфлаган капитал маблағ ҳажми ўтган қирқ йил мобайнида 54 баравардан зиёд кўпайди. Шу йиллар ичида 900 дан кўпроқ йирик саноат корхоналари ишга туширилди.

Қишлоқ хўжалигида ҳам мислсиз ўзгаришлар юз берди. Деҳқонларимизнинг турмуш ва меҳнат шароити тубдан ўзгарди, уларнинг психологияси социализм негизида шаклланди. Қишлоқ хўжалигининг ленинча кооператив план асосида коллективлаштирилганлиги, қишлоқларимиз социалистик негизда қайта қурилганлиги ҳал қилувчи роль ўйнайди. Республикамизда 1937 йилда 1 миллион 520 минг тонна пахта етиштирилган бўлса, ўтган йили совет пахтачилигининг бутун тарихи мобайнида энг кўп ҳосил — 5 миллион 676 минг тонна «оқ олтин» етиштирилди. Ўтган қирқ йил мобайнида пахта етиштириш деярли тўрт баравар кўпайди. Ҳосилдорлик шу давр ичида икки баравар кўпайиб, 31,6 центнерга етди. Ўтган қирқ йил мобайнида республикамизда доннинг ялпи ҳосили 2,8 баравар, шу жумладан шоли ҳосили 4,6 баравар кўпайди.

Қишлоқ хўжалик меҳнатининг характери тубдан ўзгарди. Бугунги кунда мавжуд 936 колхоз ва 664 совхозда 152 мингта, яъни 1937 йилдагидан етти баравардан зиёд трактор ишлаб турибди. Бунинг ёнига 46 мингта пахта териш машинаси, ғалла, маккажўхори ва силос йиғиш комбайнлари, юз минглаб бошқа машина ва механизмлар қўшилса, қишлоқ хўжалигимиз техника тараққиётининг ойдин йўлидан нақадар олға бораётганлиги равшан бўлади.

Партия аграр сиёсатининг изчил амалга оширилиши туфайли экономикамизнинг мана шу ҳаётий муҳим тармоғида ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш 1940 йилдагидан тўрт баравар кўпайди.

Маданий революция ўлкамизга инъом этган самаралар ҳаммага маълум. Революцияга қадар биронта ҳам олий ўқув юрти бўлмаган диёримизда бугунги кунда 43 та олий ўқув юрти, 200 та ўрта махсус ўқув юрти бор. Республикамизда салкам 5,5 миллион киши таълимнинг барча турларига жалб этилган. Бу—1937 йилдагидан 5,5 баравар кўпдир.

Меҳнат аҳли ҳаётининг ҳамма соҳаларида улкан ўзгаришлар юз берди. Халқ хўжалигида ишлаб турган олий ва ўрта махсус маълумотли мутахассислар сони 1941 йилга нисбатан қарийб 23 баравар кўпайди. Буларнинг ҳаммаси совет жамияти тараққиётининг қонуний якуни бўлиб, халқимизнинг ақл-идроки, шон-шарафи ва виждонини ўзида мужассамлаштирган Ленин партияси доно раҳбарлигининг буюк самарасидир.

Ўзбекистон ССР Конституцияси лойиҳаси бир ой мобайнида бутун республика меҳнаткашлари томонидан қизғин муҳокама қилинди. Улар бу муҳим ҳужжатнинг ҳар бир моддасини зўр манфаатдорлик ва масъулият туйғуси билан чуқур ўргандилар ва таҳлил этдилар. Муҳокамада 5 миллион 557 минг киши қатнашди. Йиғилишларда 236 минг киши сўзга чиқди, матбуот, радио ва телевиденнеда 5400 киши ўз фикр, мулоҳазаларини билдирди. Муҳокама давомида 1480 таклиф тушди. Буларнинг ҳаммаси республикамизнинг янги Конституциясини жонажон диёримиздаги барча меҳнат аҳли ижод этди, деган маънони билдиради.

Ўзбекистон ССР янги Конституциясининг қабул қилиниши республикамизни социал-сиёсий, иқтисодий ва маданий жиҳатдан янада ривожлантиришда жуда катта аҳамиятга эга бўлади, социалистик жамиятимиз ҳаёти барча соҳаларининг мислсиз ривожланиши учун чексиз имкониятлар яратиб беради.

Асосий Қонунимиз кучга кирган ҳозирги пайтда унинг ҳар бир моддаси, ҳар бир қоидаси давлат органлари, мансабдор шахслар, барча гражданлар амалий фаолиятининг қўлланмаси, жанговар программаси бўлиб қолиши зарур. Конституция қоидаларини рўёбга чиқариш бутун давлат ва хўжалик фаолиятимизни, ҳокимият ва бошқарув органларининг бутун ишини сифат жиҳатидан янги, юксак поғонага кўтариши лозим.

Доҳиймиз В. И. Ленин меҳнаткашларнинг ғоят кенг социалистик ҳуқуқлари ва эркинликларини амалга оширишда уларга ёрдам бериш зарурлигини қайта-қайта уқтирарди. Коммунистик партия доҳийнинг бу васиятларини изчиллик билан бажармоқда. «СССР гражданлари ўз ҳуқуқлари ва эркинликларини, шу ҳуқуқлар ва эркинликларни амалга ошириш йўллари ва методларини яхши билишларини, улар бу ҳуқуқлар ва эркинликларни коммунизм қуриш манфаатлари йўлида қўллана олишларини истаймиз, бу ҳуқуқлар ва эркинликларнинг ўз гражданлик бурчларини ҳалол бажаришлари билан чамбарчас боғланганлигини очиқ ва равшан тушуниб олишларини истаймиз» деган эди ўртоқ Л. И. Брежнев.

Буни рўёбга чиқариш ҳаммамизнинг бурчимиз бўлиб, замонамиз манифести деб ном олган СССР Конституцияси ва республикамиз Асосий Қонунидан республика меҳнаткашларини юксак ғоявийлик, совет ватанпарварлиги, пролетар интернационализми руҳида, социалистик турмуш қоидаларига муттасил риоя қилиш руҳида тарбиялаш учун тўла-тўкис фойдаланиш лозим. Бу—энг муҳим умумдавлат вазифасидир.

Ўзбекистон цехлари, қурилиш майдончалари, далаларидаги коммунистик меҳнат байрами тўғрисида репортаж

„ҚИЗИЛ ШАНБАЛИК“ МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

«Главташкентстрой»га қарашли 14-трестнинг 75-қурилиш бошқармаси бинокорлари буюк доҳиймиз В. И. Ленин таваллудининг 108 йиллиги шарафига ўтказилган Бутуниттифоқ коммунистик шанбалигида актив қатнашдилар. Қурувчилар шанбаликда юксак меҳнат унумдорлигини таъминлаб, шу кунги иш ҳақларини ўнинчи беш йиллик фондига ўтказдилар.

Суратда: шанбаликда кунлик нормаларини анча ошириб адо этишга эришган бинокорлардан (чапдан) П. Болтабоев, Қ. Холиқов, Х. Қодиров, Н. Орлов, Х. Хусияновлар.

А. Тўраев фотоси.

Революциянинг қизил ранги, кўклам фаслининг ям-яшиллиги — Бутуниттифоқ шанбалигининг рангларидир. Бутуниттифоқ шанбалиги бу йил В. И. Ленин туғилган кунда ўтмоқда. Партиямиз ва Совет давлати асосчисининг фикри ва орзулари рўёбга чиққан Ватанимиз билан фахрланамизки, «Буюк почин» ишини давом эттириш учун ўз иш жойларига келган миллион-миллион кишиларнинг кўнглида ана шу ифтихор ҳис-туйғулари бор эди.

СССР янги Конституциясининг қабул қилинганлиги, Ўзбекистон халқи сайлаб қўйган кишилар томонидан республика янги Асосий Қонунининг яқинда қабул қилинганлиги социалистик демократияни янада ривожлантириш тўғрисида Ильич орзу-умидлари рўёбга чиққанлигининг мужассамидир.

У асос солган партия умумхалқ меҳр-муҳаббатига сазовор бўлганлиги Ильич орзу-умидларининг рўёбга чиққанлигидир. Шу кунларда халқ орасида меҳнат ғайрати янада жўш уриб кетди: КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг Сибирь ва Узоқ Шарқ районларига қилган сафари натижаларини меҳнаткашлар қизғин маъқулламоқдалар. Леонид Ильичнинг ишчилар, партия-хўжалик активи билан, Совет Армиясининг жангчилари билан бўлган учрашувлари ва суҳбатлари, унинг йўл-йўриқлари ва тавсиялари бутун мамлакат меҳнаткашлари учун жанговар ҳаракат программаси бўлиб хизмат қилади.

Коммунистик шанбалик озод меҳнат куч-қудратининг ёрқин намойиши ва резервлар кўриги бўлиб қолди. Коммунистик шанбалик Ўзбекистоннинг ҳамма жойида ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш учун, беш йилликнинг зарбдор йили вазифаларини, КПСС XXV съезди қарорларини рўёбга чиқариш учун кураш белгиси остида ўтди.

Республика областларидан ЎзТАГ мухбирлари қуйидагиларни хабар қилишди:

«САМАРАДОРЛИК ВА СИФАТ УЧУН ОЛИБ БОРИЛАЁТГАН УМУМХАЛҚ КУРАШИГА АКТИВ ҚЎШИЛИШ — ЭНГ ЮКСАК МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИГА ЭРИШИШ УЧУН БАРЧА ИМКОНИЯТЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ, ДЕМАКДИР».

(КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи меҳнаткашларига Мактубидан).

ТОШКЕНТ:

«ИШЧИЛАР ҚАЛЪАСИ» ГУДОГИ БИЛАН

Эрталаб соат 7.30 минут. Октябрь революцияси номли Тошкент тепловоз ремонт заводининг фахрий ветерани, 1919 йилдан буён коммунист Руф Яковлевич Игольников ҳаяжонда: унга завод гудогини чалишдек ҳурмат-эҳтиром кўрсатилди. Темир йўл устахоналарининг ишчилари 1917 йилда ана шу гудокка биноан қуролли қўзғолонни бошлаган эдилар. Бугун бу гудок садоси коммунистик шанбаликда иштирок этаётган икки минг кишидан ҳар бир кишининг кўнглида байрам маршидек янграмоқда. Бугун бу гудок садоси — меҳнат байрамининг хабарчисидир.

1500 пўлат эритувчи, қуювчи, ремонтчи, токарь, электрик ўз иш жойларига келди. В. Холинба бошлиқ комсомол ёшлар бригадаси, токарлар С. Нелепин ва Т. Карилина бугун смена топшириқларини бир ярим баравар ошириб бажариш мажбуриятини олдилар. Меҳнат байрамида ишчилар ва инженерлар билан биргаликда ишлаб чиқариш ветеранлари Ф. Пчеляков ва И. Плахтиенко, завод ҳунар техника билим юртининг талабалари иштирок этмоқдалар.

«Қизил шанбалик» штаби кечқурун кундузги иш якунларини чиқарди. Мўлжалланган ишларнинг ҳаммаси бажо келтирилди. Бир кун мобайнида планга қўшимча равишда битта тепловоз, иккита генератор ремонт қилинди. 20 тонна пўлат қуйма олинди. Ўтган йилдаги шанбаликка нисбатан ҳаммаси бўлиб тўққиз минг сўмлик кўп маҳсулот чиқарилди. Меҳнат унумдорлигини ошириш туфайли бундай салмоқли қўшимчага эришилди.

БУХОРО:

КЎП СТАНОКЧИЛАР ВАХТАСИ

Бухоро ип газлама комбинатининг цехлари бугун байрам транспарантлари билан ясатилди. Қадимий шаҳарнинг тўқимачилари эрталаб соат 8 да зарбдор вахтани бошладилар. Корхонанинг икки мингдан ортиқ йигирувчиси, тўқувчиси, бўёқчиси иш жойларини эгалладилар.

Тошкент тўқимачилик комбинатининг мамлакатда машҳур тўқувчилари — Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Буолма Жўраева ва Лидия Павловна Казанцева яқинда бу ерда ўтказган маҳорат дарслари ўзининг ажойиб самараларини бермоқда. Йигирувчилардан Ханифа Дилова, Манзура Ниёзова улар ўргатган иш усулларидан фойдаланиб, эндиликда кенгайтирилган хизмат участкаларида меҳнат қилмоқдалар. Ҳар иккала аёл энг юқори иш унумига эришди — бир ярим норма бажарилди. Уларнинг издошлари — йигирувчи Сожида Раҳмонова, тўқувчи Рўзигул Рўзиева ва яна 28 ишчи аёл бугун ўзларининг комплектларига биринчи марта нормадан ташқари ускуналарни қўшиб ишладилар. Уларнинг ҳар бири смена топшириқларини ошириб бажарди.

Бухоролик кўп станокчиларнинг меҳнат ғайрати, юзлаб тўқимачиларнинг зарбдор меҳнати коллективга социалистик мажбуриятни шараф билан бажариш имконини берди. Бир кунда программага қўшимча равишда 16 тонна калава, 80 минг метр хом сурп ишлаб чиқарилди. Беш йиллик фондига 5.700 сўм ўтказилди.

«САМАРАДОРЛИК УЧУН АКТИВ КУРАШИШ — МАҲСУЛОТ СИФАТИНИ МУТТАСИЛ ЯХШИЛАШ, УНИНГ ТЕХНИКАВИЙ ДАРАЖАСИНИ, ПИШИҚ-ПУХТАЛИГИ ВА ЧИДАМЛИЛИГИНИ ОШИРИШ ДЕМАКДИР».

(КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи меҳнаткашларига Мактубидан).

САМАРҚАНД:

ЖУДА СОЗ ИШЛАНДИ

«Ленинча шанбалик кунида ишимизга — сифат белгиси!» Самарқанддаги қаттиқ қотишмали пармалаш асбоблари тажриба заводининг ишчилари корхонага кираверишда транспарантга ёзилган ана шу сўзларга нигоҳ ташлаб ўтдилар. Коллектив шу куни худди ана шундай меҳнат қилди. Завод конвейеридан асосан уч хил пармалаш коронкалари чиқарилди. Бу маҳсулотларнинг ҳар биттасига фахрий беш бурчакли тамға қўйилган эди.

Завод Самарқандда биринчи бўлиб Сифат белгиси энг кўп қўйилган, яъни маҳсулотнинг 66 процентини Сифат белгиси билан чиқаришга эришди. Бу кўрсаткич эндиликда корхонанинг беш йиллик учинчи йилидаги социалистик мажбуриятига ёзиб қўйилган. Шанбалик куни конвейердан янги маҳсулот ҳам тушди. Бу синтетик олмос билан жиҳозланган разведка пармалаш ишлари учун зарур коронкалардир, бу коронкалар табиий олмосларга нисбатан учдан бир ҳисса арзон тушмоқда. Завод бундай самарали маҳсулотни тобора кўпроқ чиқараверади.

Шанбаликда чиқарилган буюмлар куннинг охирида Норильск кон металлургия комбинатига, Қозоғистон ва Закавказьедаги рангли металлургия корхоналарига жўнатилди.

Кўпдан буён давом этаётган анъанага биноан оталиқдаги 8-мактабнинг ўқувчилари шанбаликда ишчилар ва инженерлар билан биргаликда меҳнат қилдилар.

(Давоми иккинчи бетда).

СОВЕТ — АМЕРИКА МУЗОКАРАЛАРИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико билан АҚШ давлат секретари С. Вэнс ўртасида музокаралар 21 апрелда Кремлда давом эттирилди.

Улар стратегик ҳужум қуролларини чеклаш тўғрисидаги шартномани тайёрлаш билан боғлиқ масалаларни кўриб чиқишни давом эттиришга асосий эътиборни бердилар. Қурол-яроғларни чеклаш ва қуролсизланишнинг бошқа масалалари ҳам кўриб чиқилди.

Яқин Шарқдаги низони бартараф этиш проблемаси ва бошқа баъзи халқаро масалалар хусусида фикрлашиб олинди.

(ТАСС).

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРАЙЛИК

Сурхондарё область партия комитетининг 21 апрель куни Термизда бўлиб ўтган пленумида ўртоқ Л. И. Брежневнинг Сибирь ва Узоқ Шарқ районларига қилган сафари вақтида берган йўл-йўриқлари ва тавсияларини бажариш соҳасида партия ташкилотларининг вазифалари муҳокама қилинди. Область партия комитетининг биринчи секретари А. К. Каримов доклад қилди.

Сўзга чиққан нотиқлар КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг йўл-йўриқлари ва маслаҳатлари партия XXV съезди белгилаб берган ўнинчи беш йилликнинг социал-иқтисодий вазифаларини муваффақиятли равишда амалга ошириш учун жуда катта аҳамиятга эга эканлиги ҳақида гапирдилар.

Пленумда хўжаликлараро кооперация ва агросаноат интеграция негизида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада ихтисослаштириш ва концентрациялаш борасида область партия ташкилотининг вазифалари, ўртоқ Л. И. Брежневнинг йўл-йўриқлари ва маслаҳатлари асосида кўриб чиқилди.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ихтисослаштириш ва концентрациялаш соҳасида муайян муваффақиятларга эришилганлигига қарамай, бу соҳадаги ишлар ҳали етарли даражада тез суръатлар билан олиб борилмаётганлиги пленумда уқтириб ўтилди. Айрим чорвачилик комплексларининг қурилиши паст сифатда олиб борилмоқда, бу қурилишлар озуқа ишлаб чиқариш учун етарли майдончалар билан таъминланмаётир. Бир қанча хўжаликларда материал-техника ва меҳнат ресурсларидан тўла фойдаланилмаяпти, озуқабоп экинлар ҳосилдорлигини ошириш, яйловларни яхшилаш йўли билан ем-хашак базасини мустаҳкамлаш тадбирлари кўрилмаяпти.

Область партия ташкилотларига қишлоқ хўжалигини концентрациялаш ва ихтисослаштиришни янада ошириш, пахта, дон, мева, сабзавот ва озуқабоп экинлар етиштиришни комплекс механизациялаштиришни тугаллаш, чорвачиликни саноат негизига кўчириш ишларини янада кучайтириш таклиф қилинди. Ҳар бир районда сермаҳсул ёш молларни ўстириш юзасидан колхозлараро корхоналар ташкил қилиш белгиланди. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида банд бўлган ходимларнинг малакасини ошириш масалаларига катта эътибор берилди.

(ЎзТАГ).

КРЕМЛДА СУҲБАТ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин 21 апрель куни Кремлда Япония деҳқончилик, ўрмончилик ва балиқчилик министри И. Накагавани қабул қилди. И. Накагава балиқчилик хўжалиги соҳасида ҳамкорлик қилиш тўғрисида музокаралар олиб бориш ва Совет-Япония битимини имзолаш учун Москвага келган.

А. Н. Косигин, И. Накагава ўртасида Совет-Япония муносабатларига доир кўпгина масалалар юзасидан амалий ва фойдали фикрлашув бўлиб ўтди. Ҳар икки томон балиқчилик хўжалиги соҳасида ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги битимнинг тузилганлигидан мамнун эканликларини изҳор этдилар ҳамда шу соҳада ўзаро манфаатли алоқаларни янада ривожлантириш ва кенгайтиришдан Совет Иттифоқи билан Япония манфаатдор эканлиги тасдиқланди.

(ТАСС).

ИЛЬИЧГА ГУЛДАСТАЛАР

Совет кишиларининг улуғ Ленинга муҳаббати чексиз. Коммунистик партия ва Совет давлатининг асосчиси туғилган куннинг 108 йиллиги — 22 апрелда Тошкент ва Тошкент области меҳнаткашлари коллективларининг минг-минглаб намояндалари Ўзбекистон пойтахтининг марказий майдонига келдилар. В. И. Ленин ҳайкали пойига совет кишиларининг улуғ Ленин васиятларига содиқлиги рамзи сифатида гулдасталар қўйилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети, Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округининг ҳарбий кенгашидан, область партия комитети ва область ижроия комитети, шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитетидан гулдасталар қўйилди. Тантанали маросимда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари И. Г. Анисимкин, С. Е. Белоножко, Л. И. Греков, И. Р. Қурбонов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, А. А. Хўжаев, Н. Ж. Худойбердиев, Н. Маҳмудов, С. У. Султонова, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Р. Ҳ. Абдуллаева, М. Т. Турсунов, А. Р. Хўжаев ҳозир бўлдилар.

(ЎзТАГ).

Доҳийга ҳайкал

Дўстлик райони марказида В. И. Ленин туғилган куннинг 108 йиллиги ва Бутуниттифоқ шанбалик кунида доҳийга ҳайкал ўрнатилди. Ёдгорлик очилишига бағишлаб митинг ўтказилди. Сўнгра ҳайкал пойига гулчамбар қўйилди.

Б. РИЗАЕВ.

РЕВОЛЮЦИЯ ЙЎЛБОШЧИСИГА

ОҚОЛТИН (Андижон области), 22 апрель. (ЎзТАГ). Бугун қўриқ ердаги Комсомолобод районининг марказида тантанали вазиятда Владимир Ильич Лениннинг ҳайкали очилди.

Бўлиб ўтган митингда ишчилар ва пахтакорлар, қурувчилар ва ирригаторлар — бир вақтлар ҳувуллаб ётган массивларда зарбдор меҳнати билан замонавий уй-жой посёлкаларини барпо этган, яшнаб турган боғлар, пахтазорлар яратган кишилар иштирок этдилар.

Митингда Андижон область партия комитетининг биринчи секретари И. Б. Усмонхўжаев нутқ сўзлади.

„ҚИЗИЛ ШАНБАЛИК“ МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

(Боши биринчи бетда).

НАМАНГАН:

НУҚУЛ СИФАТ БЕЛГИСИ БИЛАН

Химия заводининг ишчилари завод остонасига одатдагидан анча барвақтроқ, байрам кайфиятида қадам қўйдилар. Кўплар зарбдор сменани оила аъзолари билан бирга бошладилар. Мана улардан бири — Чепкуновлар корхонага ўзларининг «Москвич» маркали машиналарида келишди. Сулола бошлиғи — аппаратчи Ҳафиз зарбдор меҳнати учун ана шу машина билан тақдирланган. У қарийб 35 йилдан буён шу ерда меҳнат қилади. Ўғиллари: Аҳмад ва Муҳаммад, келини Роила ҳам у билан бирга ишлайдилар.

Кимёгарлар сменани бир маромда ўтказиб, машиналарнинг сира бекор қолишига йўл қўймадилар, барча технология параметрларига қатъий риоя қилдилар. Натижа қуйидагича бўлди: асосий маҳсулот — карбоксиметилцеллюлозалар ишлаб чиқариш оддий кундагига нисбатан беш процент кўп бўлди. Айни пайтда бу қимматли маҳсулотнинг ҳаммаси давлат Сифат белгиси билан чиқарилди.

«САМАРАДОРЛИК ВА СИФАТ УЧУН АКТИВ КУРАШИШ — АСОСИЙ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ФОНДЛАРИДАН ТЎЛИҚРОҚ ФОЙДАЛАНИШ ДЕМАКДИР».

(КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи меҳнаткашларига Мактубидан).

БЕКОБОД:

ЗАРБДОР МАРОМДА

В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия комбинатининг ускуналари пўлат қуйиш ва прокат чиқариш нормаларини ортиғи билан бажариш имкониятини бермайдигандек туюларди? Лекин пўлат қуювчилар Виталий Салтиков ва Петр Гвоздиянский коммунистик шанбалик кунида оғир вазндаги жадал пўлат қуйишни амалга ошириб, планга қўшимча равишда 10 тоннадан металл бердилар. Мартенчилар ҳаммаси бўлиб программага қўшимча равишда 50 тонна пўлат эритдилар. «300» станига хизмат кўрсатган Шамси Нуриддинов бошлиқ прокатчиларнинг комсомол ёшлар бригадаси иш қизғин соатда энг юқори меҳнат унумдорлигига эришиб, планга қўшимча равишда 20 тоннадан кўпроқ маҳсулот етказиб берди. Петр Киндинов ва Николай Кашперский сменалари улардан сал орқада қолди холос. Уларнинг ҳаммаси тежаб қолинган металл ҳисобига ишлаб, Сифат белгиси қўйилган маҳсулот чиқардилар. Ускуналарнинг самарадорлигини ошириш юзасидан металлургларнинг кўп йиллик тажрибаси бундай муваффақиятга эришиш имкониятини берди: мартен печларининг иш вақтида уларнинг лойиҳадаги унумдорлиги уч баравар оширилди, прокат станлари эса техникавий нормада мўлжалланганидан тўрт баравар кўп маҳсулот бермоқда.

Эски цехларнинг ёнида зарбдор қурилишда — кучли электр билан пўлат эритиш корхонасини барпо этишда меҳнат янада жўш урди. Бу ерда Чирчиқдаги «Электромонтаж» бошқармасининг коллективи алоҳида ибрат кўрсатди. Бу коллектив Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон касаба союзи республика Советининг кўчма Қизил байроғини уч ойдан буён қўлдан бермаяпти. Кун охирида биринчи печнинг электр ускуналарини монтаж қилиш нормаси бир ярим баравар ортиғи билан бажарилди, бу печ шу йил май ойида ишга туширилиши керак.

УРГАНЧ:

ЗЎР ҒАЙРАТ БИЛАН

Ёш мутахассис Уфа нефть институтини битириб чиққан комсомол қиз Ирина Травчук раҳбарлигидаги смена «Средазтрансгаз» бирлашмаси марказий диспетчерлигида фахрий навбатчилик қилмоқда. Коллектив Ўрта Осиё — Марказ ва Бухоро — Урал энг катта газ қувурларининг бош участкасида хизмат қилиб, Қорақум, Қизилқум ва Уст-Юрт платосидан ўтадиган бутун 6 минг километр газ қувури бўйлаб газ жўнатиш максимал режими бажарилишини таъминлади.

СССР Газ саноати министрлиги корхоналарининг мусобақасида пешқадамлик қилаётган коллектив юксак кўрсаткичга эришди. Уралда ва мамлакатнинг Европа қисмида зарбдор вахтада турган истеъмолчиларга 195 миллион кубометр газ юборилди. Бу иттифоқ қувурлари орқали юбориладиган бутун ёқилғининг қарийб бешдан бир қисмига тенг келади. Тўрт миллион кубометр газ планга қўшимча равишда юборилди.

«САМАРАДОРЛИК УЧУН АКТИВ КУРАШИШ — ХАЛҚ МУЛКИНИ ЭҲТИЁТ ҚИЛИБ АСРАШ, ХОМ АШЁ, МАТЕРИАЛЛАР, ЁҚИЛҒИ, ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯДАН ОҚИЛОНА ФОЙДАЛАНИШГА ИНТИЛИШ, ИҚТИСОДИЙ ТЕЖАШНИ КУЧАЙТИРИШ ДЕМАКДИР».

(КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи меҳнаткашларига Мактубидан).

ТОШКЕНТ:

«ҚИЗИЛ ШАНБАЛИК» УЧУН ЭНЕРГИЯ

Республика узра тун. Соат — 0.00. Ўзбекистон энергетика системаси диспетчерларининг Саттор Мусаев ва Ниғмон Одилов сменаси ана шу дақиқаларда коммунистик шанбалик вахтасини бошлади. Бу галги навбатчилик алоҳида эканлигини улар яхши билишарди. Ўзбекистон иссиқлик электростанцияларининг ҳаммаси бугун тежаб қолинган ёқилғи ҳисобига ишлайди. Ангрен ва Сирдарё, Тошкент ва Навоий, Фарғона ва Тахиатош иссиқлик электростанцияларига бир кеча-кундузда 10 минг тонна шартли ёқилғи керак бўлади. Апрель ойининг 20 куни мобайнида, меҳнат байрамига тайёргарлик жараёнида энергетиклар шунча электр қуввати тежаб қолишди.

Асбобларнинг кўрсатишича, станциялардан берилган докладларга қараб ҳукм чиқариладиган бўлса иш нормал борарди. Илгари тузиб қўйилган нагрузка графикларига қатъий риоя қилинарди, бу графиклар бугун зарбдорчасига меҳнат қиладиган барча истеъмолчиларнинг эҳтиёжларини ҳисобга олган, демак одатдагидан кўра кўпроқ энергия талаб қилинади. Система бунга тахт қилиб қўйилган: капитал харажатларсиз энергия ишлаб чиқаришни ошириш имкониятини берадиган ички резервлар сафарбар этилган. Навоийда қозонларни сув билан таъминлаш яхшиланди — ёқилғи оширилмаган ҳолда кўпроқ буғ олинмоқда. Тошкентда ишланган газларнинг ҳарорати пасайтирилди, — демак қўшимча иссиқлик «ишга» туширилмоқда. Тахиатошда сузувчи насос станцияси муддатидан илгари ўзлаштирилди — сув қозонларга бир маромда, эҳтиёжга яраша тушмоқда. Ширинда еттинчи энергетика блоки графикдагидан барвақтроқ лойиҳадаги қувват даражасига етди.

Соат 8.00 да Абдурауф Сайфиддинхўжаев ва Рахматилла Мўминжонов навбатчиликни бошлайдилар. Уларнинг навбатчилик пайти қизғин иш кунига тўғри келиб қолди: бутун республика алоҳида ғайрат билан ишламоқда. Соат 20.00 да Анвар Ҳидоятов ва Фарид Иброҳимовга смена топширилди. Улар иш суткасини тугатар эканлар якун чиқардилар: графикка риоя қилинди, энергия билан таъминлашда узилишга йўл қўйилмади. «Қизил шанбалик» участкалари электр билан тўла-тўкис таъминланди!

«ЮКСАК САМАРАДОРЛИК ВА СИФАТГА ЭРИШИШ КАПИТАЛ ҚУРИЛИШНИ ХУСУСАН ЯХШИЛАШ БИЛАН, ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ОБЪЕКТЛАРИНИ ИШГА ТУШИРИШНИ ЖАДАЛЛАШТИРИШ БИЛАН ЧАМБАРЧАС БОҒЛАНГАН».

(КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи меҳнаткашларига Мактубидан).

ШИРИН:

АЪЛО ДАРАЖАДА ИШЛАШДИ

Сирдарё ГРЭСининг қурилиш майдончаси байрамлардагидек безатилган, музика садолари янграйди, меҳнат байрамига бригадалар тўпланмоқда. Андрей Разин бошлиқ арматурачилар станциянинг бош корпусида одатдаги иш ўринларини эгалладилар. Лекин иш куни оддий эмас эди: 50 монтажчи ва пайвандчилар бригадасининг ҳамма аъзолари нуқул тежалган металл ҳисобига ишладилар. Йил бошидан буён эса 4 ярим тонна металл тежаб қолинган эди. Арматурани маҳкамладилар, 300 минг киловатт қувватга эга бўлган саккизинчи энергетика блокининг май ойида монтажи бошланадиган майдончасида анкер болтлари ўрнатилди.

«СирдарьяГРЭСстрой» нинг бутун коллективи учун шанбалик зарбдор меҳнат куни бўлиб қолди. Планга қўшимча равишда 7,2 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилди. Саккизинчи энергетика блокини ишга тушириш куни қарийб бир кеча-кундузга яқинлаштирилди.

Наманган область Уйчи районидаги «Гулистон» совхози 1-бўлимининг меҳнатчилари «Қизил шанбалик»ни юксак иш унуми билан нишонладилар. Улар ғўза парваришини авж олдирдилар. Бундан ташқари дала шийпони атрофини янада ободонлаштириб, турли хил дарахт ва гул кўчатлари ўтқаздилар.

Суратда: шанбаликни муваффақиятли ўтказган бўлимнинг бир гуруҳ ёшлари. А. Тўраев фотоси.

АНДИЖОН:

ТЎҒОН БАЛАНД КЎТАРИЛДИ

Қорадарёнинг чап соҳилида Андижон сув омбори тўғонига бетон ётқизаётган Анатолий Козодубов бошлиқ комсомол ёшлар бригадаси бутун қурилишда шуҳрат таратган. Владимир Калмиков бошлиқ звено аъзолари эрталаб ишга чиқишди. Нина Маринина ва Альвира Мусина иш майдончаларини тезда тайёрлаб бердилар. Анатолий Гончаров ва Геннадий Саидов арматурани пиширib панелларни туташтирмоқдалар. Абдужаббор Абдуқодировнинг «Краз» машинаси янги бетон ортиб бормоқда. Сергей Татариновнинг минора крани бетонни қабул қилиб олиб, бетон ётқизиладиган жойга стреласини бурди. Иш бошланиб кетди! Маҳмуд Нишонов, Маҳмуд Халилов, Ҳамид Умаров, Воҳид Ҳамроев бетонни яхшилаб қоришмоқда. Ҳамма иш яна такрорланади. Смена охирида натижа бундай бўлди: нормадаги 60 ўрнига 65 кубометр бетон ётқизилди.

«Андижангидрострой» нинг бутун беш минг кишилик коллективи бирор минутни ҳам беҳуда ўтказмай, шундай меҳнат қилдилар. Тўғонга бир ярим минг кубометр бетон ётқизилди, 48 минг сўмлик иш бажарилди. Ҳар кунги кўрсаткичдан анча ўзиб кетилди.

ЖИЗЗАХ:

НОРМА ОРТИҒИ БИЛАН БАЖАРИЛДИ

Фрезерчи Ҳалил Юсупов ва газ-электр пайвандчиси Геннадий Коврижних коммунистик шанбалик вақтида кунлик нормани икки баравар ошириб бажардилар. Жиззах қурилиш материаллари ва конструкциялари комбинатида социалистик мусобақада пешқадамлик қилган бу ишчилар ўзларининг мажбуриятларини бажаришга муносиб ҳисса қўшдилар — шахсий беш йиллик топшириқларини уч йилда бажаришга муносиб ҳисса қўшдилар.

Қўриқ областдаги энг катта корхонанинг 1200 меҳнатчиси шу куни иш жойларида зарбдор меҳнат қилдилар. Улар 640 кубометр йиғма темир-бетон конструкция, 600 кубометр керамзит ва 10 тонна металл конструкция тайёрлаб чиқардилар. Бу бир кун мобайнида тайёрланганидан анча кўп. Цехлар ва бригадаларнинг ҳаммаси «Қизил шанбалик» кунида энг юқори меҳнат унумдорлигига эришамиз» деган шиор остида ишладилар.

Комбинатда шу куни тайёрланган маҳсулотларнинг ҳаммаси КПСС XXV съездининг қарорига биноан пахтачиликнинг янги йирик зонаси барпо этилаётган Жиззах даштидаги қурилишларга жўнатилди.

«ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ ТРАНСПОРТ СИСТЕМАСИ ИШИНИ ЖИДДИЙ РАВИШДА ЯХШИЛАШНИ ТАЛАБ ҚИЛАДИ.

(КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи меҳнаткашларига Мактубидан).

ҚЎНҒИРОТ:

ЮҚОРИ ТЕЗЛИКДА

Ўрта Осиё темир йўлининг Қорақалпоғистон бўлими навбатчисини 22 апрель куни дастлабки минутдаёқ Бенов станцияси чақирди: «Қизил шанбалик» бошланиши билан табриклаймиз. Шимолдан биринчи составни ҳозиргина қабул қилиб олдик. Составда трактор, ўғит, дала ишларига керакли ёқилғи ортилган. Жадал иш усулида ишламоқдамиз». — «Тушундим,— деб жавоб қилди Дусенбой Ахмадиев. — Жаслик станцияси составни қабул қилиб олишга тайёр бўлади».

Орадан 17 минут ўтгач Жанубдан, Тахиатошдан чақириб қолишди: мамлакатнинг марказий районларига Ўзбекистон корхоналарининг маҳсулотлари ортилган эстафета поезди бормоқда. Аҳмаджон вахтани сменачиси Отус Одебоевга топширганида йўлда иккита эстафета поезди ва битта оғир вазнли поезд бормоқда, деди. Станцияларнинг ҳаммаси поездларни жадал ўтказиб юбормоқда.

Эрталаб соат 8 даёқ ҳамма жойда иш қайнарди. Йўлда ишлайдиган бригадалар линияларга жўнаб кетишди. Қўнғирот локомотив депосининг цехларида байрам меҳнати қизиб кетди. 3600 дан ортиқроқ киши астойдил ғайрат билан зарбдор меҳнат қилди. Бўлим участкасида одатдагидан икки баравар кўп — 4 та эстафета поезди ўтди. Учта оғир вазнли состав жўнатилди, уларда нормативга қўшимча равишда қарийб 1500 тонна юк ташилди. Ўттизта локомотив бригадаси тежаб қолинган ёқилғи ҳисобига ишлади. Иккита тепловоз ремонт қилинди. Ўша куни поездларнинг участкадаги тезлиги оддий кундагига нисбатан қарийб икки километр ортиқ бўлди.

ТЕРМИЗ:

ПОРТДА ШАНБАЛИК

Коммунистлардан Сафарбой Отабоев ва Александр Рибинко бошлиқ қозончилар ва слесарлар бригадалари коммунистик шанбалик кунида планли ремонтда турган «Астрахань» теплоходида ишладилар. Бундан бир кун илгари ишларнинг графиги тузилиб, ҳар бир кишининг иш жойи аниқ белгилаб чиқилди. Бу эса мажбуриятларни бажаришга—22 апрелни зарбдор меҳнат кунига айлантиришга ёрдам берди. Илгари мўлжалланганидек сменанинг охирида ҳамма иш ортиғи билан бажо келтирилди. Ишларнинг ҳаммаси тежаб қолинган материаллар ва энергия ҳисобига бажарилди.

Портнинг бошқа ходимлари юкларни жойлаштиришда меҳнат қилишди. Бу ерга юк ташиш участкаларининг ишчиларидан ташқари техника механизация ва бошқа хизмат бўлимларининг ходимлари ҳам чиқишди. Улар қисқа муддат ичида 20 та темир йўл вагонига юк ортишди ва туширишди.

Анъанага биноан ободончилик соҳасида анча иш қилинди. Бу гал порт бошқармасининг ёнида барпо этилаётган дам олиш зонасига алоҳида эътибор берилди. Бу ерда илгари ўрнатилган фонтан атрофидаги йўллар тозаланди, гулзорлар барпо этилди, атиргуллар ўтқазилди. Портда ҳаммаси бўлиб 381 киши меҳнат қилди.

«ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШИНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ УНИНГ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ — ЖУДА МУҲИМ УМУМПАРТИЯВИЙ, УМУМХАЛҚ ВАЗИФАСИДИР».

(КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи меҳнаткашларига Мактубидан).

ҚАРШИ:

НИШОН ЯҚИНИДАГИ ДАШТДА

Қарши даштидаги энг ёш «Самарқанд» совхозининг қўриқ ердаги далаларида ғўза бир текис бош кўтариб қолди. Яқиндагина бу ерда бўлиб ўтган ёмғир чигитнинг бир текис униб чиқишини тезлаштирди. «Қизил шанбалик» кунида пахтазорда ғўза парвариши бошланди.

Яхши созланган мотор бир маромда гувуллаб ишлаб турибди. Тракторни Панжи Жабборов бошқармоқда. У вахтага киришар экан, наряд бўйича ёқилғи талаб этгани йўқ. Панжи йил бошидан буён 155 килограмм ёқилғи ва мойлаш материалларини тежаб қолди. Бу 7 гектар майдондаги ғўзани ишлаш — смена нормасини бир ярим баравар ортиғи билан бажаришга кифоя қилади. Трактор культиваторни енгил тортиб бормоқда. Ерни юмшатиш сифатини текшириш учун бир нафасга тракторни тўхтатди. Ғилдирак яна айлана бошлади.

Тушлик. Қуёш бутун далага нур соча бошлади. Панжи Жабборов тўрт ярим гектар майдондаги экинни культивация қилиб қўйган эди. Унинг ўртоқлари — Сами Боқиев, Жума Аллаев, Остон Қўйлиев сал кейинда қолишди, холос. Улар ҳам тежаб қолинган ёқилғи ҳисобига меҳнат қилиб зарбдор вахтанинг ҳар бир минутини қадрламоқдалар. Механизаторлар агрегатларни далага тонг отмасданоқ олиб чиқишган эди. Бу иш вақтини қарийб графикдагидан икки соат узайтириш имконини берди: кўклам пайтида ҳар бир соат ҳам ғанимат! Ана шу соатлардан фойдаланиб мўл ҳосил етиштирилади.

Ёш хўжаликдаги 46 механизаторнинг ҳаммаси зарбдорларча меҳнат қилишди. Қўриқ ердаги далаларда коммунистик шанбалик куни ҳаммаси бўлиб ўттиз учта янги совхознинг икки мингдан ортиқроқ ишчи ва хизматчиси иштирок қилди.

ФАРҒОНА:

ҚИШЛОҚҚА—ПЛАНГА ҚЎШИМЧА МАҲСУЛОТ

Химикларнинг янги отряди соат роппа-роса эрталаб саккизда аппаратларни бошқариш пульти ёнида тайёр турди: Фарғона азотли ўғитлар заводида «Қизил шанбалик» бошланди. Аммиак селитраси ишлаб чиқарадиган Рустам Исмоилов бошлиқ аппаратчилар сменаси, аммиак ишлаб чиқарадиган цехдан Қаҳҳор Зокиров бошлиқ смена, дефолиантлар ишлаб чиқарадиган цехдан Валерий Жданов бошлиқ смена аҳиллик билан аниқ ва пухта ишлади. Ўғит ортилган вагонлар темир йўлдан бирин-кетин жўнай бошлади. Бу вагонлар беш йилликнинг зарбдор йилида мўл ҳосил етиштириш учун курашаётган Ўрта Осиё республикаларидаги пахтакор хўжаликларга йўл олган.

Шанбалик штаби ишнинг муваффақиятли бориши учун барча бўлимларни энергия ва хом ашё билан узлуксиз таъминлаш мақсадида олдиндан график тузиб чиққан. Эндиги вазифа ана шу графикка риоя қилишдан, бир маромда ишлашни таъминлашдан иборат. Кун натижалари вазифа бажарилганлигини кўрсатди. Планга қўшимча равишда 170 тонна донадор минерал ўғит ва 10 тонна дефолиант тайёрланди. Транспорт хизмати пухта, ҳавас қилса арзигудек ишлаб турди. «Шу нарса қувончлики, — деди партия комитетининг секретари Т. Ҳамдамов,— маҳсулотнинг анчагина қисми тежаб қолинган ресурслардан тайёрланди. Яна шуниси характерлики, маҳсулотнинг ҳаммаси биринчи сифат категорияси билан қабул қилинди».

* * *

Қорақалпоқ даштларидан Помир тизма тоғларига қадар, Амударё соҳилларидан Фарғонанинг яшнаб турган боғларига қадар Ўзбекистоннинг ҳамма жойларида «Қизил шанбалик» зарбдор меҳнат кўригига айланди ва ҳамма жойда Май байрамолди меҳнат вахтаси фондига салмоқли ҳисса қўшди. Ильич хотираси куни, коммунистик меҳнат байрами завод ва қурилишларнинг, дала ва фермаларнинг ленинчи партиянинг буюк ғоялари билан илҳомланган, КПСС XXV съезди тарихий қарорларини амалга оширишга астойдил аҳд қилган меҳнаткашлари беш йиллик хизматига нақадар қудратли ишлаб чиқариш резервларини топа олишлари ва ишга солишлари мумкинлигини яна бир карра яққол кўрсатдилар.

Республика шанбалик штаби кечқурун куннинг дастлабки якунларини чиқарди.

* * *

Ўзбекистонда коммунистик меҳнат байрамида 6 миллион 883 минг киши иштирок этди. Улардан саноат ва транспорт корхоналарида 875 минг киши, қурилишларда 394 минг киши, қишлоқ жойларда қарийб 1 миллион 600 минг киши иштирок этди. Шаҳар ва қишлоқларни, республиканинг корхоналарини обод қилишда тўрт миллиондан ортиқроқ киши меҳнат қилди.

«Қизил шанбалик» зарбдор вахтаси чоғида саноат корхоналари 34 миллион сўмликдан зиёд маҳсулот ишлаб чиқардилар. Қурувчилар 8 миллион 800 минг сўмлик иш бажардилар.

Ўнинчи беш йиллик фондига камида 5 миллион 700 минг сўм ўтказилади.

* * *

Шанбалик репортажини ЎзТАГ мухбирлари П. Барнашевский, Р. Бичурин, Е. Величанская, Ф. Костюшкин, Ю. Кружилин, Г. Огородов, О. Панова, М. Раҳимов, У. Саксонбоев, В. Татаринов, Р. Тачкин, С. Фенютин, Э. Шаль, В. Шумайлов олиб бордилар.

МАМЛАКАТИМИЗДА СОЦИАЛ-ТАЪМИНОТ ТАШКИЛ ЭТИЛГАНИГА 60 ЙИЛ ТЎЛДИ

ИНСОН ҚАДРИ

Ўзбекистон ССР гражданлари қариган чоғда, касал бўлиб қолганларида, меҳнат қобилиятини тўла ёки қисман йўқотганларида, шунингдек, боқувчисиз қолганларида моддий таъминот олиш ҳуқуқига эгадирлар».

(Ўзбекистон ССР Конституцияси, 41-модда).

Советлар мамлакатидаги ҳар бир граждан моддий таъминот олиш ҳуқуқига эгалиги қонун билан гарантияланган. Бу ҳуқуқ Улуғ Октябрь социалистик революциясининг байроғига бундан 60 йил муқаддам битилган эди.

Совет ҳокимияти барпо этилган дастлабки кунларданоқ — 1917 йил 14 ноябрда Совет ҳукумати Россия ишчилар синфи, шаҳар, қишлоқ камбағалларига меҳнаткашларнинг тўла социал таъминоти тўғрисида шошилинч декрет чиқаришни маълум қилган эди. 1918 йил 30 апрелда Давлат тарбияси Халқ Комиссарлигини Социал таъминот Халқ Комиссарлигига айлантириш тўғрисида Халқ Комиссарлари Советининг В. И. Ленин имзо чеккан қарори қабул қилинган эди. Бахтсиз ҳодисалардан зарарланган ишчилар пенсиясини ошириш тўғрисида, «Қизил гвардиячилар, солдатлар ва уларнинг оилаларини пенсия билан таъминлаш тўғрисида», «Ёлланма меҳнат билан машғул бўлган шахсларнинг социал-таъминоти тўғрисида» қабул қилинган декретлар социал-таъминот тўғрисида улуғ доҳиймиз В. И. Ленин имзо чеккан декретлар жумласига киради.

1928 йил январь ойида мамлакатимизда биринчи марта меҳнатга лаёқатлилигидан қатъий назар, қарилик пенсияси билан таъминлаш биринчи марта йўлга қўйилди. Дастлабки пайтда тўқимачилик саноати корхоналари ишчилари учун, кейинчалик халқ хўжалигининг бошқа соҳалари ишчилари учун пенсия белгиланган эди.

Мамлакатимизда социализм ғалаба қилгандан сўнг Коммунистик партия барча меҳнаткашларнинг социал-таъминоти кенг программасини амалга оширишга киришди. 1936 йил декабрда СССР янги Конституцияси қабул қилинди. Унда совет гражданларига жуда катта ҳуқуқлар белгиланди. Шу жумладан, қариганда, саломатлигини ва меҳнат қобилиятини йўқотганда моддий таъминот олиш ҳуқуқи қонун билан гарантияланди.

Улуғ Ватан уруши йилларида эса Совет ҳукумати ҳарбий хизматчилар, уларнинг оилаларини пенсия билан таъминлашга алоҳида эътибор берди.

КПСС XX съезди қарорлари асосида 1956 йил 14 июлда ишчи ва хизматчиларга давлат пенсияси тайинлаш тўғрисида Қонун қабул қилинди. Бу социал-таъминот тараққиёти тарихида муҳим воқеа бўлди. Ишчи ва хизматчиларни пенсия билан таъминлаш тубдан яхшиланди. Миллионлаб пенсионерларнинг пенсия миқдори ошди. Мавжуд қарилик пенсияларининг миқдори эса икки мартадан ортиқроқ, инвалидлик пенсияси эса 1,7 марта кўпайди. Пенсия олиш ҳуқуқига эга бўлган кишилар сони маълум даражада кўпайди.

1965 йил 1 январда колхозчи деҳқонларга пенсия тайинланиши ҳам мамлакатимиз ҳаётида муҳим воқеа бўлди. Бу қонун колхозчи аёлларга кенг ҳуқуқлар берди. Улар ҳам ишчи ва хизматчи аёллар қаторида ҳомиладорлиги учун ва бола туққанлиги учун отпуска ва нафақа оладиган бўлдилар.

Давлат пенсияси тайинлаш тўғрисидаги қонунда ҳам меҳнаткаш аёлларга нисбатан давлатимиз улкан ғамхўрлик қилаётганлиги ёрқин ифодасини топган. Хотин-қизларга пенсия эркаклардан беш йил олдин, меҳнат стажи ҳам 5 йил кам белгиланган. Пенсия ва нафақалар тайинлашда, шунингдек, болалар ва оналар саломатлигини сақлаш бўйича қатор имтиёзлар белгиланган.

Мамлакатимизда аҳвол танг бўлишига, Улуғ Ватан уруши давом этаётганига қарамай 1944 йил 8 июлда СССР Олий Совети Президиуми Фармонига мувофиқ фарзанд тарбиялаганлиги ва бола кўрганлиги учун оналарга давлат нафақалари тайинланди.

Чиндан ҳам мамлакатимизда оналар юксак қадрланмоқда. Улар рағбатлантирилмоқда. Ҳозирги кунда Ўзбекистонда 50 мингдан ортиқ аёлга «Қаҳрамон она» фахрли номи берилган.

Партия ва ҳукуматимиз КПСС XXIV ва XXV съездлари Директиваларини амалга ошира бориб, социал таъминотни янада яхшилашга эътибор бермоқдалар. Ҳар йили меҳнаткашларнинг социал-таъминот ҳуқуқини кенгайтиришга имкон берадиган, оғир меҳнат шароитида ишлаётганларга имтиёзли пенсиялар белгилаш имконини яратувчи янги-янги қарорлар қабул қилинмоқда. Ишчи-хизматчилар, колхозчилар, Улуғ Ватан уруши инвалидлари, фронтларда ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оила аъзоларига тўланаётган пенсиялар миқдори ошириляпти. Бу социал-таъминотдан фойдаланаётганларнинг сонини ошириши билан бирга, уларнинг моддий, маиший аҳволини яхшиламоқда. Ҳозирги кунда республикамизда 2 миллион 500 мингга яқин граждан пенсия ва нафақа олмоқда. 800 мингдан ортиқ киши давлат пенсияси, 670 минг киши колхоз пенсияси, 650 минг кўп болали аёл давлат нафақаси олмоқда. Ўтган йили ана шу мақсадлар учун 880 миллион сўм сарфланди. Бу йил эса бу рақам 1 миллиард сўмга етади.

Яна шу нарсани айтиш керакки, инвалидлар, пенсионерлар саломатлигини сақлаш, уларни даволаш ва дам олишини уюштириш соҳасида ҳам қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Республикамизда ҳар йили минг-минглаб пенсионер ва инвалидлар даволаниш ва дам олиш учун бепул йўлланмалар оладилар. Улар социал-таъминот органлари ҳисобидан йўл харажатлари ва йўлланма харажатини олмоқдалар. Айниқса, Улуғ Ватан уруши инвалидлари ва ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оила аъзолари турмуш шароитини яхшилаш тўғрисида давлатимиз зўр ғамхўрлик кўрсатаётир. Улуғ Ватан уруши инвалидлари бепул автомашина ва бошқа транспорт турлари билан таъминланмоқдалар. Кам миқдорда квартира ҳақи тўлайдилар. Дори-дармонлар ҳам арзон баҳоларда берилади. Фақат кейинги уч йил мобайнида инвалидларга 4200 та автомашина, 428 мотоколяска текинга берилди.

Бу беш йилликда ишчи-хизматчилар, колхозчилар пенсияларининг минимал миқдорини ошириш, аралаш меҳнат стажига эга бўлган собиқ колхоз аъзоларига пенсия тайинлаш, I группа инвалидлари пенсияларини ошириш ва туғма ногирон болаларга нафақа тайинлаш, кўп болалик оналарнинг пенсия бўйича имтиёзларини кенгайтириш, инвалидларнинг, интернат-уйларда яшовчиларнинг турмуш шароитини янада яхшилаш учун қатор тадбирларни амалга ошириш кўзда тутилмоқда.

Биз улуғ айём кунида, партия ва ҳукуматимизни ишонтириб айтамизки, социал-таъминот органлари ходимлари партия, совет, касаба союз органлари, кенг жамоатчилик ёрдамида партиямизнинг социал-таъминотни янада яхшилаш соҳасидаги барча кўрсатмаларини амалга ошириш учун янги Конституцияда совет гражданларига берилган барча ҳуқуқ ва имтиёзларни ҳаётга татбиқ этиш учун бутун куч ва имкониятларни ишга соладилар.

В. СОДИҚОВА,
Ўзбекистон ССР социал-таъминот министри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми филология фанини ривожлантиришдаги хизматлари учун Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг А. С. Пушкин номли Тил ва адабиёт институти сектор мудири Абдуқодир Ҳожиметович **Ҳайитметов**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби» Фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми филология фанини ривожлантириш ва меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасидаги хизматлари учун Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг А. С. Пушкин номли Тил ва адабиёт институти катта илмий ходими Сайидфозил **Акобиров**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» Фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада маиший хизматни ривожлантиришда актив қатнашганлиги ва хизмат кўрсатиш соҳасида кўп йил, самарали ишлаганлиги учун Қўнғирот маиший хизмат комбинатининг тикувчиси Ойимхон **Абдуғаппарова**га, Сирдарё маиший хизмат комбинатининг тикувчиси Вера Михайловна **Павлова**га ва Самарқанд Маиший хизмат комбинатининг фотографи Абдуҳамид **Ҳамидов**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган коммунал-маиший хизмат ходими» Фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми кўп йил, самарали ишлаганлиги ҳамда республика аҳолисига хизмат кўрсатишда юксак кўрсаткичларга эришганлиги учун Ўзбекистон ССР Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министрлиги системаси ходимларидан бир группасини Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми кўп йиллар, самарали ишлаганлиги ва республиканинг электротехника саноатини ривожлантиришга катта ҳисса қўшганлиги учун «Средазэлектроаппарат» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори Василий Федорович **Фетисов**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган саноат ходими» Фахрий унвони берди.

САДРИДДИН АЙНИЙ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 100 ЙИЛЛИГИГА

УЛКАН САНЪАТКОР

Комил ЯШИН,
Социалистик Меҳнат Қаҳрамони

АЙНИЙ АБАДИЯТИ

Табиат қайта уйғонмоқда. Ернинг табаррук қаърида ва инсон қалбининг теран-теранларида қайта уйғониш юз бермоқда.

Худди мана шундай кунларда элимизда улкан ва шодиёна байрам — Шарқнинг улкан санъаткорларидан ва мутафаккирларидан бири, революционер-адиб Садриддин Айний таваллудининг 100 йиллиги тантанали нишонланаётганлиги чуқур рамзий маънога эга муҳим воқеадир. Бу байрам тожик ва ўзбек совет адабиётларининг, кўпмиллатли совет адабиётининг байрами, халқларимиз ўртасидаги дўстлик ва биродарликнинг ёрқин тантанасидир.

Оддий халқ оммаси орасидан етишиб чиққан С. Айний халқ ҳаққонияти ва донишмандлигининг чашмаларидан жуда эрта баҳраманд бўлди. У меҳнат кишисининг эҳтиёжи ва манфаатларини, орзу ва умидларини чуқур биларди.

Номаълум қўшиқчилар, бахшилар томонидан яратилган, узоқ асрлар мобайнида яшаб ва сайқал топган халқ қўшиқлари, эртаклари, достонлари халқ қалбининг интилишларини англаб етишида Айний учун улуғ мактаб бўлди. Рудакий, Фирдавсий, Саъдий, Ҳайём, Ҳофиз, Навоий — ёш шоирнинг бу улуғ маънавий салафлари унинг кўз олдида янги-янги оламларни очди. Айний бутун умр бўйи уларга чексиз меҳр-муҳаббат билан яшади.

Айний Улуғ Октябрь социалистик революцияси арафасида етук адиб, омма орасида кенг тарқалган ажойиб шеърларнинг муаллифи эди. Аммо унинг истеъдоди Улуғ Октябрь бўронларидан кейингина ҳаққоний ва кенг кўламда намоён бўлди.

Россиядаги революцион воқеалар, ниҳоят Туркистон бошида яроқлаган инқилобий чақмоқлар унинг кўз ўнгида тараққиёт ва уйғонишнинг ҳақиқий кучларини яққол намойиш этди. У 1917 йилнинг март ойидаёқ матбуотда мақола билан чиқди. Бу мақолани у қуйидаги сўзлар билан бошлаган эди: «Россияда, ниҳоят, инқилоб юз бердики, биз буни узоқ йиллар давомида муштоқ бўлиб кутган эдик... Энди биз ошкора гапиришимиз ва ёзишимиз мумкин».

Бухоро амирлиги шароитида бундай сўзларни айтиш бошни ўлим кундасига қўйиш билан баробар эди. Саид Олимхон буни тез орада исбот этди. Кўп ўтмай, амир айғоқчилари Айнийни тутиб олишиб, шафқатсиз калтакладилар ва чала ўлик ҳолида зиндонга ташлашди.

Садриддин Айнийнинг революция солдатлари томонидан озод этилиши ҳам теран рамзий маънодордир. Улар адибни зиндондан қутқардилар, озодлик бердилар ва келажакнинг нурафшон йўлига кузатиб қолдилар.

Улуғ Октябрни Айний сидқидилдан қарши олди. 1918 йилдаёқ машҳур «Байналминал марши»ни яратди. Бу марш яратилган кунни, ҳақли равишда, тожик совет адабиётининг туғилган куни деб айтиш ҳар жиҳатдан тўғри бўлади.

Бу марш руҳида бамисоли барака уруғи замирида мавжуд бўлганидай, оташин партиявийлик, халқ ишига чексиз садоқат, чуқур пролетар интернационализми ҳис-туйғуси, ҳозирги тожик совет адабиётининг етакчи хусусиятларига айланган ана шу ёрқин новаторона хусусиятлар илк бор ўзининг мужассам ифодасини топди.

Революциянинг дастлабки йилларида Айний кўпгина соҳаларда қизғин меҳнат қилди. У журналист сифатида матбуотда актив қатнашди, ёшлар ва катталар учун илк совет дарсликларини яратди, тадқиқотчи олим сифатида — энг қадимги даврлардан тортиб, то революция кунларигача бўлган тожик шеърияти намуналарини йиғиб, йирик антологияни нашрга тайёрлади. Ва, эҳтимол, Айнийнинг 20-йилларда янги тожик совет прозасини бошлаб берганлиги унинг энг катта жасорати деб баҳоланиши адолатли фикр бўлар дейман.

Унинг бу соҳадаги дастлабки машқи — «Бухоро жаллодлари» номли ўткир ва ҳозиржавоб памфлет-қиссаси ағдарилган, бироқ батамом яксон этилмаган амирликка қарши исён руҳи билан суғорилган эди. Шундан кейин яратилган «Одина», «Судхўрнинг ўлими» қиссалари, «Дохунда» ва «Қуллар» романлари кўпмиллатли адабиётимизнинг ноёб асарлари қаторидан ўрин олди.

С. Айний адабиёт оламига ўнлаб ажойиб образларни ҳадя этди. Одина, Гулнора, Дохунда (Ёдгор), Абдуллахўжа, Эргашқул, Муҳаббат, Сафарқул сингари ҳар бири яққол ўзига хос тимсолида халқнинг энг гўзал сифатларини мужассам этган, маънавий баркамол образлар замондошларимиз ва келажак авлодлар учун ҳам ҳамиша севикли қаҳрамонлар бўлиб қолади.

С. Айний ижодий камолотида улуғ рус адабиёти ва, энг аввало, буюк рус пролетар адиби, социалистик реализмнинг асосчиси А. М. Горькийнинг теран ва ҳаётбахш таъсири алоҳида аҳамиятга эгадир. Айнийнинг Улуғ Октябрдан кейинги ижоди, хусусан, унинг йирик прозаси ана шу ижодий таъсирнинг ёрқин самарасидир.

С. Айний йирик тарихшунос олим ҳам эди. Унинг «Бухоро амирлигидаги манғит уруғлари тарихи», «Бухоро революцияси тарихига доир материаллар» сингари монографиялари совет тарих фанининг бебаҳо намуналаридандир.

Айний республиканинг ва мамлакатнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётида фаол иштирок этган улкан жамоат арбоби ҳам эди. У Тожикистон ССР Фанлар академиясини ташкил этишда қатнашди ва унинг биринчи президенти бўлди. Адиб бир неча марта СССР Олий Совети депутатлигига сайланди.

Айний ёш ижодкорларнинг ғамхўр мураббийси ва талабчан устози эди. Қардош Тожикистоннинг Мирзо Турсунзода, Мирсаид Миршакар, Боқи Раҳимзода, Жалол Икромий, Раҳим Жалил, Сотим Улуғзода, Фотиҳ Ниёзий, Мўмин Қаноат каби таниқли сўз санъаткорлари Айний мактабининг ворислари ва унинг ижодида шаклланган ғоявий-бадиий традицияларнинг давомчилари бўлиб қолдилар.

Бироқ Айний ижоди таъсирини фақат тожик адабиёти доирасидагина чеклаб қўйиш асло тўғри бўлмайди. Унинг камёб истеъдоди, улкан ижоди бутун Ўрта Осиё совет республикалари адабиётлари такомилига ҳам кучли таъсир кўрсатди. Айниқса ўзбек совет адабиётининг тараққиётини Айний таъсирисиз тасаввур этиш қийин. Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий ва Абдулла Қодирий билан бир қаторда Садриддин Айний ўзбек совет адабиётининг сарчашмаларидан биридир. Айнийнинг Ўзбекистон ССР Фанлар академияси фахрий академиклигига сайланганлиги, асарларининг Ўзбекистонда кўп марталаб қайта нашр этилганлиги, ниҳоят, 1965 йилда ўзбек тилида С. Айний асарларининг саккиз томлиги чоп этилганлиги устодга чуқур ҳурматимиз ва меҳр-муҳаббатимизнинг айрим далилларидир.

С. Айний тожик ва ўзбек тилларида баробар юксак маҳорат билан ижод қила олган ажойиб адибдир. Ҳар икки қардош халқ тили унинг учун қадрдон эди. Ўзининг чуқур илҳомбахш ижоди билан Айний ўзбек ва тожик халқлари маданиятини бойитди.

Ҳар гал Самарқандга борар эканман, мен Регистон кўчасидаги Айний яшаган табаррук хонадонга албатта кириб ўтаман. Бу даргоҳда у ўттиз йилдан кўпроқ яшади. Бу ерга кўпгина ёш ўзбек ёзувчилари ва шоирлари ўз асарлари хусусида Айнийнинг ҳукми ва баҳосини эшитгани келиб турар эди.

Бугунги ўзбек прозаси хазинасида юзлаб қиссалар, ўнлаб ажойиб романлар бор. Улар етук маҳоратли адибларнинг қаламига мансуб. Адабиётимизнинг мана шундай улкан ютуқлари фонида С. Айнийнинг ижодий тажрибаси программ характердаги тажриба бўлиб кўзга ташланади ва уни ўзбек прозасининг тамал тошини қўйган устоз адиблардан бири деб фахр билан тилга оламиз.

Айний Самарқандда яшаб, Ўзбекистон ёзувчилари ташкилотининг ишида актив қатнашиб турарди. У узоқ муддат Шароф Рашидов билан ҳамкорликда область ёзувчилар бўлимини бошқарди.

С. Айний ва улкан ўзбек шоири Ҳамид Олимжонни мустаҳкам дўстлик риштталари чамбарчас боғлаган эди.

Улуғ Алишер Навоий таваллудининг 500 йиллиги нишонланишига тайёргарлик кўрилаётган кунларда худди шу масалада улар ўртасидаги ўзаро ёзишмалар ҳамиша катта аҳамиятга эга ибратли фактлар бўлиб қолаверади.

С. Айний ижодининг ҳаётбахш таъсири миқёслари вақт ўтган сари тобора кенгайиб бормоқда. Бугун унинг таъсирини фақат кўпмиллатли совет адабиёти намояндаларигина эмас, балки хорижий Шарқ ва Африка мамлакатларининг адиблари ҳам астойдил эътироф этмоқдалар. Осиё ва Африка ёзувчиларининг II конференцияси декларациясида Айнийнинг Шарқнинг улуғ фарзандлари Рабиндранат Тагор, Лу Синь, Тоҳа Ҳусайнлар билан бир қаторга қўйилиши бунинг яққол далилидир. С. Айний ижоди ва илмий фаолиятининг бундай юксак баҳоланиши тамомила қонунийдир. Негаки, унинг шеърлари ва романлари, мақолалари ва тадқиқотлари халқларнинг маънавий ва сиёсий ривожида, уларнинг империализм ва колониализмга қарши миллий мустақиллик, тинчлик ва тараққиёт учун курашида улуғвор роль ўйнамоқда. Шу боисдан ҳам С. Айний таваллудининг 100 йиллиги ЮНЕСКО халқаро ташкилотининг қарорига биноан Ер шарининг бутун тараққийпарвар, демократик жамоатчилиги томонидан кенг нишонланмоқда.

Революцион адиб, ленинчи Коммунистик партия тарбиялаб етиштирган улуғ санъаткор, улкан гражданин-олим С. Айний ижодиётини ва унинг номини инсоният ҳеч қачон унутмайди. У абадий яшайди ва ўлмас шон-шуҳрат соҳиби бўлиб қолаверади.

ҚАЛБ СЎЗЛАРИ

Октябрь революциясига қадар Шарқда проза деярли йўқ эди. Унинг ўрнида дидактик проза бўлиб, Шарқ мамлакатларининг ривожланишида у ўз вазифасини бажарди, лекин бизнинг тушунчамиздаги проза йўқ эди... Мен Айнийни ўқий бошладим — у ихчам, кичик форманинг устаси бўлиб, ҳар бир боб тугалланган новелла даражасига кўтарила олган.

Константин ФЕДИН.

* * *

Бу улуғ (С. Айний) адибнинг асарларини ер куррасининг бешдан бир қисми бўлган шонли Совет мамлакатида, бутун Шарқда, Европадаги демократик республикаларда ўқимаган, узоқ-яқиндан бўлса ҳам ўзини танимаган китобхон кам.

Ғафур ҒУЛОМ.

* * *

Айнийнинг ажойиб асарлари —катта ва кичик китоблари кўп, мен ўқувчиларга унинг ғоят мароқли сатирик повести — «Судхўрнинг ўлими» билан танишиб чиқишни астойдил маслаҳат берардим. Унда бениҳоят кучли ижтимоий заряд бор. Бунда сатирикнинг Бухоро Гобсекини жуда яхши тасаввур этиш имконини берадиган улкан, буюк маҳоратини кўрамиз.

Чингиз АЙТМАТОВ.

МИРТЕМИР.

ТЕРАН ДАРЁ ЭДИ У...

Ҳурматли газетхон! Қуйида сизга халқимизнинг севикли шоири Миртемирнинг архивидан топилган С. Айний ҳақидаги сўзни тақдим этамиз. Шоир бу сўзни Айний хотирасига бағишланган кечалардан бирида айтган ва у матбуотда биринчи марта эълон қилинмоқда.

Устоз Айний энг камтар, энг оддий ва лекин паҳлавон, ҳам забардаст қалам эгаларидан. У билан мен ҳали ҳаёт кезларида талай кўришганман ва суҳбатларидан ғоят баҳраманд бўлганман.

Каттақўрғон денгизи қурилиб битган, руҳан кўтаринки кунлар эди. Бир тўп ёзувчилар билан денгиздан қайтаётиб, Самарқандга тушдик. Оғир жанг йиллари эди, Улуғ Ватан эрки, бутунлиги учун машаққатли жанг йиллари...

Чеккароқ кўчаларнинг бирида эшакда суворий бир мўйсафид келаётганини илғадик. Шом пайти эди. У йўрға жонивор устида ўз хаёлларига ғарқ келаётибди. Ботаётган кун шафақларида унинг хаёлчан сиймоси ва шарқ мўйсафидларига хос бақувват, юмри-жуссаси олисдан кўриниши биланоқ ҳаммамиз уни танидик ва пешвоз бўлдик. Устоз колхоздаги танишлари билан суҳбатлашиб келаётганини айтиб, тағин йўлга тушди. Ўша вақтда устознинг моторли йўрғаси ҳам бор эди. Лекин у мотамсаро оғир кунларда ярқироқ моторли йўрғада юришни, эҳтимол, ўзига эп кўрмагандир. Эҳтимол, шу қадимий ва ғарибона йўрғада ўтилган йўлларини эслаб, кўча чангитиб келаётгандир. Мен бу камтарликнинг жиндак сирларини Ҳайём рубоийларини (ўзбек тилида) таҳрир қилганимда, Рудакий ғазалларини таҳрир қилганимда, Фирдавсий «Шоҳнома»сининг биринчи китобини таҳрир қилганимда, Рудакий ҳақидаги фильмни таржима қилганимда фаҳм қилгандек бўлдим. Устоз Айний ҳаёти ҳам, асарлари ҳам бундай қараганда оддий, лекин унинг тагида теран фалсафа ётади. Ўта оддийлик ҳам теран фалсафа ва улуғлик белгисидир. Мен бир китобхон ва қаламкаш сифатида устоз меҳнати қаршисида бош эгаман.

Устоз асарлари оғир ва ёйиқ, лекин теран ва азамат бир дарёдек, оқиши жим, салмоқли, тагида олам-олам куч ва хазина ётади. Устоз Айний шундоқ дарёлардан.

У қаламкаш учун ҳам, муҳандис учун ҳам, олим учун ҳам, колхозчи учун ҳам, бир сўз билан айтганда, меҳнаткаш дунё учун ибрат мактаби, ҳаёт мактаби, урунчоқлик ва топағонлик намунасидир.

АДИБ ЯШАГАН ДАРГОҲ

1967 йил 19 майда қадимий Самарқанд шаҳрининг Регистон кўчасида Садриддин Айний ёдгорлик музейи ташкил этилди. Музей очилган хонадонда адиб 1923 йилдан то умрининг сўнгги кунларигача яшаган эди. Устоз Садриддин Айний ёдгорлик музейининг очилиши республикамиз маданий ҳаётида катта воқеа бўлди. Бу музей ҳозирги кунда Совет Иттифоқи ҳамда хорижий мамлакатлардан келган меҳмонларнинг зиёратгоҳига айланди. Фақат 1967 йилдан 1977 йилгача 300 мингдан кўпроқ киши бу табаррук даргоҳни келиб кўрди.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги арафасида, 1974 йилнинг 9 сентябрида Садриддин Айний ёдгорлик музейи кенгайтирилиб, қайтадан очилди.

Ёдгорлик музейидан адибнинг ижодий йўлини акс эттирувчи экспонатлар, 1935 йилда ёзувчи ижодий-илмий ва ижтимоий фаолиятининг 30 йиллиги нишонланган кунларда Самарқанд жамоатчилиги томонидан совға қилинган А. С. Пушкин бюсти, венгриялик рассом Ковачь томонидан мош, шоли, чигит, ловиядан ясалган Айнийнинг машҳур портрети, ҳар хил китоблар, адибнинг совет ва чет эл ёзувчилари, алломалари билан учрашувларини акс эттирувчи фотосуратлар, мамлакатимизда ва чет элларда нашр этилган адибнинг китоблари, шунингдек, уй-рўзғор буюмлари, кийимлари жой олган.

С. Айний таваллудининг 100 йиллиги муносабати билан ёдгорлик музейига адибнинг мармар бюсти ҳам ўрнатилди.

А. ҒАНИЕВ,
С. Айний ёдгорлик музейининг мудири.

Суратда: музей хоналаридан бири.

Автор фотоси.

ЛЕНИН МУКОФОТИ ЛАУРЕАТЛАРИ

ИЛМ-ФАННИНГ ОЛДИНГИ МАРРАСИДА

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҲУЗУРИДАГИ ФАН ВА ТЕХНИКА СОҲАСИДА ЛЕНИН МУКОФОТИ ВА СССР ДАВЛАТ МУКОФОТЛАРИ КОМИТЕТИНИНГ ИЛМИЙ СЕКРЕТАРИ

ПРОФЕССОР Н. С. АРЖАНИКОВ БИЛАН СУҲБАТ

Мамлакатнинг иқтисодий қудратини юксалтиришда совет фанининг роли доимо ошиб бормоқда. Фан ва техника соҳасидаги атоқли ишлар учун 1978 йилги Ленин мукофотларининг берилиши илм-фаннинг янги катта-катта ютуқларидан далолат беради.

Совет физиклари В. С. Летохов билан В. П. Чеботаев «Оптикада ночизиқий камбар резонанслар ва уларнинг қўлланилиши» деган фундаментал асар учун мукофотга сазовор бўлдилар. Авторлар физик спектроскопия соҳасида бир қанча принципиал муҳим масалаларни ҳал этишга ҳамда узунлик ва вақт метрологиясида янги методларни ишлаб чиқиш учун база яратишга муваффақ бўлганлар.

Белоруссиялик олим В. П. Платонов математиканинг энг мураккаб соҳаларидан бири— алгебраик группалар назариясидаги ишлари туркуми учун Ленин мукофотини олди. У таклиф этган методлар алгебраик геометрия ва группалар назариясининг бир қанча муҳим масалаларини тадқиқ этишга ёрдам берди.

Химия фани соҳасида Қозон химия мактабининг атоқли намояндалари — академик Б. А. Арбузов билан профессор А. Н. Пудовикка Ленин мукофоти берилди. Улар фосфор органик бирикмаларни янгича синтез қилиш йўлларини кашф қилдилар ва уларнинг тузилишини ўрганиб чиқдилар. Шулар асосида минг-минглаб янги моддалар олиндики, уларнинг кўплари физиологик активликка эга. Шулардан кўплари дори-дармон ва ўсимликларни муҳофаза қилувчи воситалар сифатида таклиф этилган бўлса, бошқа хилларидан полимер материаллар ишлаб чиқаришда ёрдамчи компонентлар сифатида фойдаланиляпти.

Академик Ю. А. Овчинников билан СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси В. Т. Иванов янги классдаги мембрана биорегуляторни яратганликлари ҳам биологик мембрана орқали ионавий транспорт молекуляр асосларини тадқиқ этганликлари учун Ленин мукофотига сазовор бўлдилар. Олимлар молекуляр биология ва биохимия, биофизика ва физиологиянинг татбиқий соҳалари фундаментал асосларини ривожлантиришга катта ҳисса қўшдилар.

Академик Н. В. Цициннинг донли экинлар селекцияси соҳасидаги кўп йиллик тадқиқотлари катта муваффақият қозонди. Унинг «қишлоқ хўжалик ўсимликларини олис дурагайлаш ҳамда янги қимматли турлари, шакллари ва навларини яратиш назарий асосларини ишлаб чиқиш» деган асари Ленин мукофоти билан тақдирланди.

Медицина фани жуда катта муваффақиятларга эришди.

Соғлиқни сақлаш соҳасидаги Ленин мукофоти профессорлар Г. А. Илизаров билан О. Н. Гудушаурига берилди. Улар травмотология ва ортопедияда янги илмий-амалий йўналишни яратдилар, таянч-ҳаракат аппарати шикастланган ва касалланган беморларни даволаш ғоятда самарали методини ишлаб чиқдилар. Улар ишлатган махсус қурилмалар суяк ўсиш жараёнини бошқариш, синган суяклар битиб кетишини тезлаштириш, шакли ўзгарган суякларни тўғрилаш имконини беради. Авторлар таклиф этган методлар даволаш муддатларини 2—8 баравар қисқартириш имконини беради, илгари даволаб бўлмайди деб ҳисобланган кўпгина беморларни даволашга ёрдам берди.

СССР Медицина фанлари академиясининг академиги профессор М. М. Красновга «Кўз хирургиясининг янги принциплари» деган комплекс тадқиқотлари учун Ленин мукофоти берилди. У 60- йилларнинг ўрталаридаёқ кўз микрохирургияси деб аталмиш хирургияга асос солди. Эндиликда кўзда қилинган кесиклар одам кипригидек келадиган игналар билан тикилмоқда, бу игнага ўтказилган ип шу қадар ингичкаки, бирон оптик воситасиз уни кўз билан қарийб кўриб бўлмайди. Кейинги йилларда М. М. Краснов кесадиган тиғ-анъанавий хирургия негизининг ўзини алмаштириш мақсадидаги илмий изланишларни бошлаб юборди. Шундай қилиб, ультратовуш ва лазер ёрдами билан ўтказилган кўз операциялари ғоятда муваффақиятли чиқди. М. М. Краснов мамлакатимизда биринчи бўлиб катарактани олиб ташлашда ультратовуш қурилмасини ишлата бошлади. Энди бу усул практикада кенг кўламда қўлланилмоқда.

Қишлоқ хўжалик машинасозлиги соҳасида «Кировский завод» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бир группа мутахассислари Ленин мукофотига сазовор бўлдилар. Улар унификация этилган кучли ғилдиракли «Кировец» тракторларини яратишга ва уларнинг база модификациясини кўплаб ишлаб чиқаришни ўзлаштиришга катта ҳисса қўшганлар.

Совет астрономларининг техника аслаҳаларига жаҳонда энг катта принципиал янги конструкциядаги оптик телескоп қўшилди. Телескоп бош кўзгусининг диаметри 6 метрга боради. Уни яратган Ленинград оптика-механика бирлашмаси мутахассисларидан бир группасига Ленин мукофоти берилди. Янги асбоб олимлар коинотнинг ғоят олис қаърларида тадқиқотлар олиб боришлари учун катта имкониятлар берди.

Электрон фани ва техникаси соҳасида бир группа олимлар ярим ўтказгичлардаги қуюн ионланишда ғоят юксак частотали электромагнит тебранишларини вужудга келтириш ва кучайтириш борасидаги назарий ва экспериментал тадқиқотлари комплекси учун, шунингдек катта халқ хўжалик аҳамиятига эга бўлган қуюний учиш диодлари деб аталмиш янги классдаги яримўтказгич приборларни яратганликлари учун Ленин мукофотига сазовор бўлдилар. Жумладан, шундай диодлар воситасида радиолокация, алоқа, радиоастрономия учун ғоят юксак частотали ихчам аппаратлар ишлаб чиқилмоқда.

1978 йилги Ленин мукофотлари билан тақдирланган ишларнинг ҳаммаси Ватан ва жаҳон фанининг олдинги маррасида туради. Лауреатлар янги отрядининг асарлари социалистик Ватан фаровонлиги йўлидаги фан-техника тараққиётида бундан буён ҳам шубҳасиз катта роль ўйнайверади.

(ТАСС).

СОВЕТ МАДАНИЯТИНИНГ ИФТИХОРИ

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҲУЗУРИДАГИ АДАБИЁТ, САНЪАТ ВА АРХИТЕКТУРА СОҲАСИДА ЛЕНИН МУКОФОТИ ВА СССР ДАВЛАТ МУКОФОТЛАРИ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ Н. С. ТИХОНОВ БИЛАН СУҲБАТ

Ленин мукофотларига сазовор бўлган асарлар совет маданияти атоқли усталарига мансуб бўлиб, кўп миллатли совет адабиёти ва санъати хазинасига қўшилган янги ҳиссадир.

Машҳур ёзувчи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. Б. Чаковскийнинг «Қамал» романи адабиёт соҳасида Ленин мукофотига сазовор бўлди. Бу катта асар Улуғ Ватан урушининг бошидан то Ленинград қамали ёриб ўтилгунга қадар бўлган воқеаларни ўз ичига қамраб олади. Нева соҳилидаги шаҳар ҳимоячиларининг образлари ёрқин ва бадиий жиҳатдан ишонарли қилиб тасвирланганлиги, Ленинград мудофаасининг жаҳоншумул-тарихий аҳамияти чуқур ёритилганлиги муаллифнинг муваффақиятидир. Романда гитлерчилар Германиясини тор-мор келтиришда партиянинг раҳбарлик роли ишонарли тарзда тасвирланган, совет кишилари оммавий қаҳрамонликларининг ижтимоий ва маънавий манбалари бадиий жиҳатдан таҳлил этиб берилган.

Белоруссия халқ шоири Максим Танк (Е. И. Скурко)нинг «Нарочан қарағайлари» шеърлар китоби Ленин мукофоти билан тақдирланди. Бу тўплам чинакам поэзия, граждалик ва бадииятнинг юксак намунасидир. Санъаткорнинг лирик овози ўзида ижодкор ва бунёдкор совет кишисининг энг яхши фазилатларини мужассамлантирди. Поэзиямизнинг йирик усталаридан бирининг китобидаги теранлик, поэтик оҳангларнинг бойлиги унинг шеъриятининг алоҳида жарангдор бўлишини таъминлаган.

СССР халқ артисти Б. А. Александров Ленин мукофотига А. В. Александров номли икки марта Қизил Байроқ орденли Совет Армияси қўшиқ ва рақс ансамблининг 1975—1976 йиллардаги концерт программалари учун сазовор бўлган. Бу машҳур коллективнинг бадиий раҳбари ҳозирги замон хор санъатининг атоқли устасидир. Совет ижрочилик санъатида янги йўлларни очиб берган машҳур дирижёр ва композитор ўзининг кўп йиллик фаолиятида ансамбль концерт программалари учун мингдан ортиқ асар тайёрлаб берди. Улар орасида совет авторларининг асарлари ҳамиша асосий ўринни эгаллайди. Б. А. Александровнинг юксак мукофотга сазовор бўлиши бу йил ўзининг ярим асрлик юбилейини нишонлайдиган, қариликни билмайдиган армия санъат коллективини севадиган халқнинг ҳаққоний эътирофидир.

Вокал санъатининг ривожланишига жуда катта ҳисса қўшган, мамлакатнинг етакчи опера қўшиқчиси, СССР халқ артисти И. К. Архипова ҳам музика ва концерт ижрочилик фаолияти соҳасида Ленин мукофотига сазовор бўлди. Қўшиқчи аёлнинг ижодий қиёфаси саховатли истеъдод, ёркин, ўзига хос, нафис музикавийликдан иборатдир. И. К. Архипова ҳаққоний равишда бутун дунёда машҳур бўлди. У чет элга қилган кўпдан-кўп гастроллари чоғида совет вокал мактабини муносиб равишда намойиш эта олди.

«Коммунист ҳақида қисса» ва «Ленин йўлидан» фильмларини яратганлиги учун кино ва телевидение соҳасида Ленин мукофоти сценарийчилар Л. М. Замятин, В. Н. Игнатенко, Д. П. Морозовга, режиссёрлар И. В. Бессарабов, Е. Н. Андриканисга ҳамда режиссёр —оператор А. С. Кочетковга берилди.

Бу публицистик жўшқин асарлар жаҳонда биринчи Советлар мамлакати ҳамда унинг раҳбари ҳаётидаги бой воқеалар — КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг таржимаи ҳоли билан чамбарчас боғлиқ деган асосий фикрни акс эттиради. Фильмларда партия манфаатлари ва муддаоларининг бирлиги ишонарли тарзда кўрсатилганки, бу — социалистик давлатимизнинг асосий ғалабаларидан биридир.

Юксак мукофотга сазовор бўлган асарлар орасида «1941 — 1943 йилларда Ленинграднинг қаҳрамонона мудофааси ва 1944 йилда Ленинград остоналарида немис-фашист қўшинларининг тор-мор келтирилиши шарафига ўрнатилган монумент» ҳам бор. Бу монумент неча минглаб ленинградликларнинг ташаббуси билан ва уларнинг бевосита иштирокида барпо этилган. Ленинграднинг мислсиз жасоратини, унинг ҳимоячилари кўрсатган оммавий қаҳрамонликни бетонда, гранитда, бронзада абадийлаштирган бу монументал комплекс кишида ғоят порлоқ, олижаноб, ватанпарварлик ҳис-туйғуларини уйғотади. Ёдгорлик миқёсининг кенглиги ва акс эттирилган фикрнинг теранлиги билан Ғалаба майдонининг архитектура ансамблига узвий қўшилиб кетган.

Монументни яратганлиги учун Ленин мукофоти СССР халқ архитектори С. Б. Сперанскийга ва марҳум В. А. Каменскийга берилди.

Ёдгорлик муаллифларидан бири — СССР халқ рассоми ҳайкалтарош М. К. Аникушин илгари Ленин мукофотига сазовор бўлган эди.

1978 йил лауреатлари шулардан иборат. Ленин мукофотларининг берилиши — Советлар мамлакати социалистик маданиятининг гуллаб-яшнаши тўғрисида Коммунистик партия ва Совет давлати қилаётган буюк ғамхўрликнинг янги далилидир. (ТАСС).

«САЛЮТ-6»: АВТОМАТ РЕЖИМДА УЧИШ

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 21 апрель. (ТАСС). 1977 йилнинг 29 сентябрида Ер атрофи орбитасига чиқарилган «Салют-6» илмий станцияси автомат режимда учишини давом эттирмоқда. Станция Москва вақти билан соат 14 гача Ер теварагидан 3224 марта айланиб учди.

Телеметрик информация маълумотларига кўра, станция ичидаги системалар нормал ишлаб турибди.

ТАСС АХБОРОТИ

Шу йил 20 апрелдан 21 апрелга ўтар кечаси қайси давлатники эканлиги номаълум самолёт Баренц денгизи томонидан Мурманскдан шимоли-шарқдаги районда СССРнинг ҳаво чегарасини бузди ва жанубий йўналишда учишини давом эттириб, СССР территориясининг анча ичкарисига кирди.

Чегарани бузган самолётга қарши кўтарилган мамлакат ҳаво ҳужумидан мудофаа қирувчи самолётлари тунги шароитда самолётни чайқалтириш ва унинг борт чироқлари воситасида бегона самолётга бир неча бор ишора қилиб яқин атрофдаги аэродромларга қўниш учун ортидан боришга командалар берди, аммо самолёт шу командаларни қабул қилмай, Совет Иттифоқи ҳаво чегарасига кирганидан кейин икки соат ўтгач Карелия АССРнинг Кемь шаҳри районида қўлга қўнди.

У қўнганидан сўнг чегарани бузган «Боинг-707» самолёти Жанубий Корея авиация компаниясига қарашли эканлиги аниқланди.

Совет компетент органлари Совет Иттифоқи ҳаво чегарасини бузиш сабабларини текширяптилар.

Самолётнинг пассажирлари ва экипажи яқин атрофдаги аҳоли пунктига олиб борилди, уларни СССР территориясидан жўнатиб юбориш чоралари кўрилмоқда.

ТИНЧЛИК ЭКРАНИ

Ўзбекистон пойтахти Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари кинофестивалининг қатнашчилари ва меҳмонларини бешинчи марта кутиб олишга тараддуд кўрмоқда. Уч қитъа тараққийпарвар кинематографиялари ютуқларининг анъанавий кўриги шу йил май ойининг охирида ўтади. 21 апрель куни Москвада совет журналистлари ва чет эллик журналистлар учун ўтказилган матбуот конференциясида фестивалнинг программаси маълум қилинди.

Фестивалнинг бош директори, Ўзбекистон ССР госкиносининг раиси А. Абдуллаев матбуот конференциясида гапириб, бундай деди:

— Тошкент кино анжуманининг «Тинчлик, социал тараққиёт ва халқлар озодлиги учун» деган олижаноб шиори планета кинематографчиларининг ҳамиша диққат-эътиборларини жалб қилиб келмоқда. — 64 давлат экранининг усталари, шунингдек бир неча халқаро ташкилотлар, шу жумладан БМТ экран усталари шу кино кўрикда қатнашиш истагини билдирди. Эквадор, Ботсвана, Эфиопия, Габон вакиллари ўз фильмлари билан илк бор Ўзбекистон пойтахтига келадилар. Тошкент Европа, Шимолий Америка, Австралия мамлакатлари вакилларини меҳмонлар сифатида қабул қилади. Фестивалда Ўрта Осиё республикалари ва Закавказье, Қозоғистон, Россия Федерациясининг Осиё қисми экран усталари Совет Иттифоқи номидан қатнашадилар.

Фестивалга тайёргарлик ҳал қилувчи паллага кирмоқда. Расмий информацион кўрсатишлар учун етмишдан ошиқ бадиий кинолenталар, неча ўнлаб ҳужжатли ва мультипликацион фильмлар айтилди. Чет эл кинематографияларининг 400 дан ошиқ намояндалари Тошкент фестивалининг қатнашчилари ва меҳмонлари бўладилар. Булар орасида режиссёрлардан Антонио Эгино (Боливия), Абдул Раззоқ Абдул Ваҳоб (Ироқ), Сухайл Бин Барка (Марокаш), Сембен Усмон (Сенегал), Едзи Ямада (Япония) ва бошқа таниқли кинематографчилар бор.

Фестиваль чоғида кино бозори очилади. Қирқдан ошиқ мамлакат вакиллари бозорда қатнашишга розилик бердилар. Кинематографчиларнинг тинчлик, социал тараққиёт ва халқлар озодлиги учун кураши вазифаларига бағишланган гурунгдаги мунозаралар қизиқарли, ижодий жиҳатдан сермазмун ўтадиган кўринади.

Анъанага кўра Тошкент анжуманининг қатнашчилари Ўзбекистон ССР эришган ютуқлар билан, унинг диққатга сазовор жойлари билан кенг кўламда таниша оладилар. Жумладан, республиканинг катта саноат корхоналари ва қурилишларига экскурсиялар ўтказилади, Бухоро ва Самарқандга сафар ташкил этилади.

Тошкент фестивали, деди пировардида А. Абдуллаев, ҳамма мамлакатлар ва қитъалар кино намояндаларининг халқаро алоқалари мустаҳкамланишига шубҳасиз кўмак беради.

Москва.

(ТАСС).

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ. Шу йилнинг бошида Янгийўл район Маданият уйи қошида «Гулбаҳор» мақомчилар ансамбли ташкил этилган эди. Бу ҳаваскорлик коллективи қисқа вақт ичида ўз репертуарини бойитди. Суратда: доирачи Саттор Раҳмонов билан раққоса Ҳадича Зайтуллаева репетиция пайтида.

Қ. Розиқов фотоси, (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОНДА ФРАНЦИЯ КУНЛАРИ

ДЎСТЛИК ВА ҲАМКОРЛИК ИФОДАСИ

Ўзбекистонда ўтаётган Франция кунлари республикамиз маданий ҳаётидаги катта воқеадир. Бу кунлар Совет—Франция анъанавий дўстлигининг ифодаси ҳисобланади.

Франция—Совет муносабатлари тарихи—икки мамлакат халқлари ўртасидаги яхши қўшничилик муносабатларини муттасил ривожлантириш ва мустаҳкамлашнинг кўп йиллик тарихий йўлидир. Иккинчи жаҳон урушида совет халқи қанчадан-қанча қурбонлар бериб беҳисоб куч-ғайрат сарфлаб, гитлерчилар Германиясини тор-мор этди. Европа мамлакатларини, шу жумладан Францияни ҳам фашизм асоратидан озод қилди.

Франция билан СССР ўртасидаги мустаҳкам дўстлик Европа ва бутун дунё халқларининг тинчлиги ва хавфсизлиги гаровидир. Совет раҳбарларининг генерал де Голль билан 1966 йилги музокаралари натижасида амалга оширилган бурилишдан буён СССР билан Франция ўртасидаги муносабатлар ривожланиб келмоқда. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг 1975 йилда Рамбуйеда Франция Республикаси президенти В. Жискар д'Эстэн билан бўлган учрашуви, В. Жискар д'Эстэннинг расмий визит билан СССРда бўлиши Совет Иттифоқи билан Франция ўртасида ҳамжиҳатлик ва ҳамкорлик сиёсатининг давомийлигини яна бир марта тасдиқлади. Рамбуйедаги учрашувдан кейин СССР—Франция ҳамкорлиги янада кўпроқ аҳамият касб этиб, юқори поғонага кўтарилди.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг ўтган йили Францияга қилган сафари ва унинг В. Жискар д'Эстэн билан олиб борган музокаралари Совет—Франция муносабатларида катта воқеа бўлди. Бу музокаралар якунида икки мамлакат ўртасидаги яхши ҳамкорлик йўли тўлатўкис тасдиқланди.

СССР билан Франция ўртасидаги ҳамкорлик тажрибаси кейинги йилларда катта қизиқиш уйғотмоқда. Сўнгги ўн йил ичида бўлиб ўтган учрашувлар ва алоқалар икки мамлакат ўртасидаги муносабатларнинг юқори даражага кўтарилишига имкон берди. Бу муносабатлар тинч-тотув яшаш жараёни принципларини амалга оширишга хизмат қилмоқда.

Республикамиз корхоналарида ишлаб чиқарилган тўқимачилик машиналари, универсал экскаваторлар, кранлар, пахта толаси, чинни маҳсулотлар, шойи матолар ва бошқа маҳсулотлар Францияда катта шуҳрат қозонган. Ҳамкорлик программасига мувофиқ Франция турли маҳсулотлар етказиб бермоқда. Масалан, Франциядан Тошкент телестудиясининг рангли телевизион кўрсатувлари учун кўчма қурилма, Тошкент уйсозлик комбинати учун эса бир қанча асбоб-ускуналар олинди.

Франция телевидениесида 1976 йил октябрида Совет Иттифоқи ҳафталиги, СССР телевидениесида эса ўтган йилнинг майида Франция ҳафталиги ўтказилди. Бу кўрсатувларнинг асосини икки давлат раҳбарларининг чиқишлари ташкил этди. Кўрсатувлар программалари икки мамлакат халқларининг бир-бирларини янада яхшироқ билишларида ва улар ўртасидаги ўзаро ишончни мустаҳкамлашда катта роль ўйнади.

Совет ва француз халқлари ўртасидаги турли алоқаларни, шу жумладан маданий алоқаларни ривожлантиришда «Франция — СССР» жамиятининг хизматлари катта бўлмоқда. «Ҳозирги вақтда мамлакатларимиз ўртасида кўпгина соҳаларда ҳамкорлик муваффақиятли ривожланмоқда. Бунга жамиятингизнинг катта хизматлари туфайли, жамият минг-минглаб активлари фидокорона фаолияти туфайли эришилди», — деган эди ўртоқ Л. И. Брежнев «Франция — СССР» жамиятининг 30 йиллиги муносабати билан унинг миллий комитетига йўллаган табрикномасида.

Франция билан Совет Иттифоқи халқлари ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликни ривожлантириш ишига катта ҳисса қўшганлиги ҳамда ташкил этилганига 30 йил тўлиши муносабати билан бу жамият Халқлар дўстлиги ордени билан тақдирланди.

СССРда Франция кунларининг ўтказилиши анъанага айланиб қолди. Ўзбекистонда ўтаётган Франция кунлари республикамиз маданий ҳаётида катта воқеадир. Бу СССР—Франция дўстлиги байрами, икки халқ ўртасидаги яхши дўстона алоқаларнинг натижаси бўлиб, халқлар ўртасидаги дўстлик, қўшничилик пойдеворини янада мустаҳкамлашга хизмат қилади. Республикамиз меҳнаткашлари Франция маданияти ходимларини самимий кутиб олмоқдалар. Франция кунлари доирасида француз фильмлари фестивали ўтказилиб француз мўйқалам усталари Ж. Эффель ва П. Гираманнинг асарлари кенг намойиш қилинмоқда. «Дўстлик» китоб магазинида ва Тошкент марказида намойиш этилаётган француз плакатлари ва адабиёти кўргазмаси катта қизиқиш уйғотмоқда. Свердлов номли концерт залида эса машҳур француз қўшиқчиси ва бастакори Ж. Дрежакнинг катта концерт программаси муваффақиятли ўтмоқда. Ўзбекистонда Франция кунлари ўтказилиши муносабати билан Совет—Франция дўстлиги митинг ва учрашувлари бўлиб ўтмоқда. 20 апрелда «Ташсельмаш» заводида, 21 апрелда Самарқанддаги С. Айний номли опера ва балет театрида дўстлик митинглари бўлди.

Республикамизда ўтаётган Франция кунлари мамлакатларимиз ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликнинг яна бир ифодасидир.

А. РЎЗИЕВ.

ОЛАМДА НИМА ГАП

ҲАВОЙИ „БАРҚАРОРЛИК“

Чет эл мухбирларининг Хитойдан берган хабарларига қараганда, Умумхитой халқ вакиллари мажлисининг (УХВМ) февраль-март ойларида бўлиб ўтган сессиясида эълон қилинган декларацияларга қарамай, бу сессия Хитой жамиятида, Пекиндаги ҳозирги раҳбар гуруҳ орасида «бирлик ва жипслик»ка эришишга мутлақо олиб бормаганлигини сўнгги ҳафталардаги воқеалар кўрсатиб турибди.

Ички сиёсий курашда раҳбар бўғинларнинг «тўртлар гуруҳи»га муносабатини аниқлаш баҳонаси билан ана шу бўғинларни тозалаш ва тартибга солиш масалалари яна биринчи ўринга чиқариб қўйилди.

1976 йил «Апрель воқеалари»нинг икки йиллиги муносабати билан бу нарса айниқса яққол намоён бўлди. Маълумки, бу воқеалар омманинг Пекиндаги Тяньаньмэнь майдонида маоизмга қарши кенг миқёсдаги чиқишларидан иборат бўлган эди. Хитойнинг раҳбар юқори тўдаси ичидаги бир-бири билан рақобат қилаётган гуруҳлар бу воқеалардан фракцион кураш ва бирбиридан ўч олиш манфаатлари йўлида фойдаландилар. Дэн Сяо-пин иккинчи марта лавозимидан туширилганлиги ҳамда Мао Цзэ-дуннинг таклифи билан Хуа Го-фэн Хитой раҳбарлигида биринчи ролларга чиқариб қўйилганлиги шу воқеаларнинг натижаларидан бири бўлди.

Шу йил апрель ойида Пекинда пайдо бўлган кўпдан-кўп дацзибаоларда апрель воқеаларига ижобий баҳо бериш билан бирга, ҳозирги Хитой раҳбарлиги составига кирувчи бир қанча кишиларга қарши, шу жумладан, Пекин партkomининг биринчи секретари ва ревкомининг раиси У Дэга қарши, шунингдек умуман Пекин шаҳар комитетига қарши гаплар айтилди. Айрим дацзибаоларда У Дэ ҳатто «контрреволюционер» деб аталди, шаҳар партия комитети эса «қопқоқни қаттиқ ёпмоқда», «тўртлар шайкаси тарафдорлари»ни узил-кесил фош этишга қаршилик кўрсатиш учун ҳокимиятдан фойдаланмоқда, деб айбланди.

УХВМ сессиясида ва Пекин халқ вакиллари мажлисида У Дэ УХВМ доимий комитети раисининг ўринбосари ва Пекин ревкомининг раиси лавозимларига қайтадан сайланганидан кейин унга ҳужум қилиш яна бошланганлиги факти эътиборни ўзига тортади. Дарвоқе, 1976 йил апрелидаги воқеалар даврида «оммани бостириш»да айбланган У Дэ шаънига айтилган танқидларни зўр-базўр бартараф этган Хуа Го-Фэннинг зўр бериб ўтказган тазйиқи остида У Дэ қайта сайланганлиги хабар қилинган эди.

Хитойни ўрганувчи баъзи бир чет эл мутахассислари У Дэ шаънига бошланган танқиднинг янги даврасини «кекса кадрлар» гуруҳининг (Дэн Сяо-пинни ҳам улар қаторида тилга олмоқдалар) УХВМ сессиясида ўтказилган раҳбарлик лавозимлари тақсимотини қайта кўриб чиқишга киришиш йўлидаги уриниши деб ҳисобламоқдалар У Дэ ва унинг группаси «маданий революция» якунида ҳокимият тепасига келганлиги маълум.

Хитой матбуотида «Тўртлар шайкаси таъсирини таг-томири билан тугатиш» учун кураш масалалари юзасидан жуда хилма-хил фикрлар айтилаётганлиги ички сиёсий кураш давом этаётганлигининг ифодасидир.

Пекиндагилар умуман ёрлиқлар тақишни одат қилиб олганлар. Кўпдан-кўп мақолаларда «ларзачилар», «флюгерлар», «ўлаксахўрлар», «қисувчилар» деб аталган кимсалар — «тўртлар шайкаси системаси» билан ҳамкорлик қилиб ёки уларникига ўхшаш позицияларда туриб, шахсан ўзлари учун манфаат чиқариб олган кишилар, аммо ҳанузгача ўз мавқеларида турган ва «текширишга дучор бўлмаган», «тўртлар шайкаси»га қарши курашни давом эттириш ва чуқурлаштиришга тўсқинлик қилишга уринаётган кишилар танқид қилинмоқда.

Кейинги вақтларда ўтган йил давомида олий партия раҳбарлари ўзгартирилган вилоятлардаги (Хэйлунцзян, Гирин, Аньхой, Ганьсу, Цинхай) аҳволга бағишланган бир қанча материаллар эълон қилинди. Шу материалларда «тўртлар шайкасининг гумашталари» деб таърифланган эски раҳбарларнинг ҳайдалиши шу вилоятлардаги умумий аҳволни соғломлаштиришга ҳал қилувчи таъсир ўтказди, деган фикр зўр бериб таъкидланган.

Бироқ, айни вақтда бошқача руҳдаги мақолалар ҳам пайдо бўлди. Жумладан, «Хунци» журналининг апрель сонида эълон қилинган ва «Жэньминь жибао» газетаси кўчириб босган йўл-йўриқ берувчи мақолада кадрларга «шафқатсиз зарбалар бериш» сиёсати қораланади, улар билан ишлашда асосан тарбиявий методларга таянишга, ҳатто хатоларга йўл қўйган кадрларга «тузалиш учун имконият ва вақт» беришга, «тўртлар шайкаси»нинг малайлари деб ҳисобланган кишиларга нисбатан ҳам шундай қилишга даъват этилади.

Хитой матбуотида «тартибни мустаҳкамлаш» масалаларига эътиборни кучайтириш тўғрисида пайдо бўлган даъватлар Хитой раҳбарлиги составидаги «тўртлар шайкаси» тарафдорларига қарши кураш кампаниясини кучайтирмасликдан манфаатдор бўлган группанинг тенденцияси деб баҳоланмоқда. Жойларда гўё ҳокимиятни суиистеъмол қилишга йўл қўйган партия ва маъмурият кадрлари ана шундай материалларда танқид остига олинади.

ХКП Марказий Комитети ҳарбий кенгашининг Хитой армиясида «уюшқоқлик ва интизомни мустаҳкамлаш» тўғрисидаги қарори эълон қилинганлиги ҳам эътиборни ўзига тортди. Унда ХКП Марказий Комитетига ва Марказий Комитетнинг ҳарбий кенгашига қаршилик қилаётган «маҳаллийчилик» ва «сектантлик» билан шуғулланаётган, «фитналар ва ғаламисликлар чиқараётган» кимсаларга қарши кескин кураш олиб бориш кераклиги айтилган.

Чет эл матбуотида Хитойдаги майда миллатлар орасида жиддий ғалаёнлар бўлганлиги тўғрисидаги фактлар ҳам хабар қилинди. Яқинда Синьцзян-Уйғур автоном райони (СУАР)даги Оқсув районида маҳаллий аҳоли маъмурларга қарши ҳаракат қилган. Пекин раҳбарлари «исённи қатъият билан бостириш» тўғрисида буйруқ берганлар. Хабар қилишларича, Хитой маъмурлари Хитойда Чан Кай-ши ҳукмронлиги даврида миллий зулмга қарши озодлик курашида қатнашган маҳаллий миллатларнинг кадр ходимлари ва бошқа кишиларига нисбатан репрессия чораларини кўришига жавобан ана шу воқеалар содир бўлган. ХКП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, яқинда СУАР парткомининг биринчи секретари ва ревкомининг раиси лавозимидан озод қилинган уйғур Сайфуддин шаънига ҳам «ХКП миллий сиёсатига путур етказди» деган айб қўйилди. Синьцзяндаги шу лавозимларни Хитой миллатига мансуб арбоб эгаллади.

УХВМ сессияси натижасида Пекиндаги раҳбар юқори тўдадаги фракциялар ўртасида эришилган муросанинг заифлиги, Хитойдаги ички сиёсий кураш қарама-қаршиликлари ўхтин-ўхтин қизғин тус олаётганлиги замирида чуқур иқтисодий ва социал-сиёсий проблемалар яшириниб ётганлиги сезилиб турибди. Ҳозирги Хитой раҳбарларининг бу проблемаларни маоизмнинг Советларга қарши, агрессив-шовинистик асосий йўл-йўриқларини сақлаб қолиш асосида ҳал этишга уриниши беҳуда эканлиги тобора равшан бўлиб қолмоқда.

А. ПЕТРОВ.
ТАСС обзорчиси.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

⊙ ПРАГА. Шаҳарни кўкаламзорлаштириш ва ободонлаштириш мақсадида 15 апрель куни ўтказилган умумшаҳар шанбалигида 330 минг прагалик қатнашди. Биринчи майга ва Совет Армиясининг Чехословакияни фашизмдан озод қилганлигининг 33 йиллигига бағишланган меҳнат байрамида 35 миллион кронлик иш бажарилди.

⊙ ИСЛОМОБОД. Покистоннинг Лохур шаҳрида «СССР — тинчлик ва бунёдкорлик мамлакати» деб номланган ТАСС фотовиставкаси очилди. Совет фото усталарининг виставкада намойиш этилаётган юздан ортиқ асарлари Совет давлати ташкил топган даврдан буён у босиб ўтган йўлнинг босқичлари ҳақида ҳикоя қилади.

Виставканинг очилишида сўзга чиққан Панжоб университетининг проректори Рафиқ Аҳмад бундай деди: «Совет Иттифоқи бутун дунёга экономикани планли бошқариш намунасини кўрсатиб, қисқа тарихий давр ичида қолоқ мамлакатдан жаҳондаги қудратли давлатга айланди».

Экспозиция Лохур аҳолиси ўртасида катта муваффақият қозонмоқда. [ТАСС].

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СПОРТ

ТЕННИС:

ТУРНИР ҒОЛИБЛАРИ

Тошкентдаги «Динамо» стадионида бир неча кун давом этган Бутуниттифоқ баҳорги турнир мусобақалари ниҳоясига етди. Аёллар ўртасида ҳал қилувчи учрашувлардан бири бокулик Е. Бирюкова билан донецклик М. Крошина ўртасида давом этди. Яккама-якка баҳсда мазкур турнирнинг ўтган йилги ғолиби Бирюкованинг қўли баланд келди. Эркаклар ўртасида ўтказилган яккама-якка баҳсларда донецклик А. Коляскин билан Е. Бобоедов (Ростов-Дон) ўзаро учрашдилар. Бу ўйинда Коляскин ғолиблик қилди. Жуфт бўлиб мусобақалашишда А. Красько (Ленинград) — Л. Охрименко (Москва) билан В. Коротков (Москва) — С. Васильев (Ленинград) турнир ғолиби бўлдилар. Мусобақада иштирок этган тошкентлик В. Колесниченко жуфт бўлиб баҳслашишда иккинчи ўринни эгаллади.

ЧАВАНДОЗЛИК:

ЧЕМПИОНАТГА ЙЎЛЛАНМА

Республика Министрлар Совети соврини учун Урганчда бошланган мусобақалар Чирчиқ шаҳрида ниҳоясига етди. Бу сафар тошкентлик чавандозлар маҳоратларини намойиш этдилар. Чунончи, Чирчиқда уч курашчилар баҳсида тошкентлик спортчи В. Дворянинов ўзини кўрсатди. У, уч курашда 65,5 очко тўплаган бўлса, 20 километрли масофада арғумоқни тўсиқлардан олиб ўтишда ҳам юқори натижага эришди. Иккинчи ва учинчи ўринларни қозоғистонлик А. Калашников билан қирғизистонлик А. Блиновлар эгаллашди. Ғолиблар Рязанда ўтадиган мамлакат чемпионатида иштирок этиш ҳуқуқига эга бўлдилар. Команда ҳисобида бош совринни тошкентлик чавандозлар олишди. Фахрли иккинчи ва учинчи ўринлар андижонлик ҳамда пойтахт спортчиларига берилди.

БЕЛЛАШУВЛАР, ТЎПЛАР, ОЧКОЛАР

⊙ ХОККЕЙ. Уфада «Советский спорт» газетаси соврини учун курашда иштирок этаётган Тошкентнинг «Бинокор» командаси икки учрашув ўтказди. Тошкентликлар «Салават Юлаев»дан (5:4) устун келиб, москвалик спартакчиларга (1:6) ютуқни бой беришди.

МУЗИКА КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Мамлакатимиз қардош республикалари музика маданиятининг бугунги равнақида рус музикасининг катта ҳиссаси бор. Куни кеча Мухтор Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваториясида ўз ишини тугатган «Рус музикаси ва Совет Шарқи республикаларининг миллий музика маданияти» республикалараро студентлар илмий-назарий конференциясида бу ҳақда атрофлича фикр юритилди. Йиғилишда йигирмадан ортиқ доклад тингланди. **О. НАЗАРОВ.**

ИККИ ЕР ҚИМИРЛАШИНИНГ АКС-САДОСИ

22 апрель маҳаллий вақт билан соат 1 дан 57 минут ўтганида Фарғонада 4-5 балл куч билан ер силкинганлиги қайд қилинди. Фарғона шаҳридан 15 километр чамаси жанубда бўлган ер қимирлашининг эпицентрида унинг кучи беш баллга етган.

Бир неча соат олдин — 21 апрель маҳаллий вақт билан соат 1 дан 24 минут ўтганида Ўзбекистон территориясида ер силкинганлиги сезилди. Унинг эпицентри Тошкентдан 515 километр нарида, Афғонистон территориясида жойлашган. У ерда ер силкинишининг кучи 6 баллга етди. Тошкентда ернинг секин қимирлаганлиги — унинг кучи 3 балл бўлганлиги қайд қилинди.

(ЎзТАГ).

Реклама ва эълонлар

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 23/IV да **Севги ҳақида қисса** (12.00, билетлар сотилган), **Жизель** (19.00).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 23/IV да **Қиёмат қарз**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 23/IV да **Шаҳзода ва етим қиз** (12.00 ва 19.30), 24/IV да **Оддий мўъжиза**.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 23/IV да **Беш кунлик куёв** (12.00).

Кино

САНЪАТ САРОЙИ — Иккинчи ҳақиқат, Эски милтиқ (катта зал, кундуз ва кечқурун).

Яшашга кафолат бераман — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (11, 13, 14.40, 16, 17.30, 19, 21.00), «ҚОЗОҒИСТОН» (12.45, 17.00).

Транссибирь экспресси — «ДРУЖБА» (11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 21.00), «ҚОЗОҒИСТОН» (11, 15, 19.40, 21.20), «МОСКВА» (10, 14, 18.00), «НУКУС» (11, 15, 17, 19, 20.45), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Мимино — «НУКУС» (13, 17.00), «МОСКВА» (12, 16, 20.00).

Йўқолган экспедиция — «ИСКРА» (19.30).

●

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигининг

ТОШКЕНТ АВТОМОБИЛЬ ЙЎЛЛАРИ ИНСТИТУТИ

1978 ЙИЛ УЧУН автомобиль йўллари ва автомобиль транспорти ихтисоси бўйича

КУНДУЗГИ ВА СИРТҚИ АСПИРАНТУРАГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

КУНДУЗГИ АСПИРАНТУРАГА 35 ЁШДАН ОШМАГАН, СИРТҚИ АСПИРАНТУРАГА 45 ЁШДАН ОШМАГАН, ТАНЛАГАН ИХТИСОСИ БЎЙИЧА ОЛИЙ МАЪЛУМОТГА ҲАМДА КАМИДА 2 ЙИЛ ИШ ТАЖРИБАСИГА ЭГА БЎЛГАНЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Аспирантурага кириш ҳақидаги ариза ректор номига ёзилади ва 1 майгача қуйидаги ҳужжатлар билан топширилади: кадрларни ҳисобга олиш бўйича шахсий варақа (3 та фотосурат билан), диплом нусхаси, таржимаи ҳоли, сўнгги иш жойидан характеристика, эълон қилинган илмий ишлари рўйхати, ихтирочи ёки илмий доклади (реферати).

КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ 3 МАЙДА БОШЛАНАДИ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, ГСП, К. Маркс кўчаси, 32-уй, 98-хона. Аспирантура бўлими.

●

ЎЗБЕКИСТОН ССР ЕНГИЛ САНОАТ МИНИСТРЛИГИ, ТЎҚИМАЧИЛИК ВА ЕНГИЛ САНОАТ ХОДИМЛАРИ КАСАБА СОЮЗИНИНГ РЕСПУБЛИКА КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ЕНГИЛ САНОАТИ ИЛМИЙ-ТЕХНИКА ЖАМИЯТИ ВА ТОШКЕНТ ТЕХНИКА УЙИ

25 апрель соат 10.00 да

«РЕСПУБЛИКА ЕНГИЛ САНОАТИДА МАҲСУЛОТ СИФАТИНИ ЯХШИЛАШ ЙЎЛЛАРИ ВА УНИНГ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШГА ТАЪСИРИ»

деган темада

ИЛМИЙ-ТЕХНИКА КОНФЕРЕНЦИЯСИНИ ЎТКАЗАДИ

КОНФЕРЕНЦИЯ Тошкент шаҳар, Чехов кўчаси, 5-уй — Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент «Қизил тонг» тикувчилик бирлашмасининг Маданият саройида ўтказилади.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети коллективи Наманган область телевидение ва радиоэшиттириш комитетининг раиси Д. Аҳмедовага отаси

Аҳмад ЙЎЛДОШЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

«Средазэлектросеть строй» трести коллективи трест бошқарувчиси С. З. Калоновга акаси, Иттифоқ миқёсидаги шахсий пенсионер

Хайриддин Зокирович КАЛОНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг дорихоналар Бош бошқармаси коллективи Тошкент Давлат медицина институтининг ректори, академик, медицина фанлари доктори, профессор Ў. О. Ориповга онаси

Қумрихон ОЛИМЖОНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз

Телевидение

23 АПРЕЛЬ, ЯКШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «ВАҚТ». 9.35 — «Зарядкага сафланинг!» 10.00 — «Музикали киоск». 10.30 — «Будильник». 11.00 — «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!» 12.00 — Мультфильм. 13.15 — Болалар концерти. 13.30 — «Қишлоқ янгиликлари». 14.30 — «Кремль курантлари» (спектакль). 17.20 — «Москва дарёсида тонг». 17.30 — Халқаро панорама. 18.00 — Цирк майдонида. 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Мультфильм. 18.55 — «Киносаёҳатчилар клуби». 19.55 — «ВЛКСМ XVIII съезди делегатлари ҳикоя қиладилар». 20.10 — «Учрашувга интиламан» (бадиий фильм). 21.30 — «ВАҚТ». 22.00 — «Ёшлар адреслари». 23.15 — Футбол. ЦСКА — «Арарат». 24.00 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Мультфильм. 10.20 — Концерт. 11.05 — «Замандас». 12.00 — «Қувноқ стартлар». 13.00 — Ота-оналар учун консультация. 13.30 — Ҳужжатли фильм. 13.45 — «Шахмат мактаби». 14.15 — Реклама. 14.45 — Кўча ҳаракати хавфсизлиги учун. 17.40 — «Ўйлаб топ». 18.10 — Кинокўрсатув. 18.40 — Ҳужжатли фильм. 18.55 — «Ораста кийинайлик». 19.15 — «Ахборот». 19.30 — «Ижод саҳифалари». С. Айний. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30 — «ВАҚТ» (Москва). 22.00 — «Чорвадор». 22.15 — «Алёшканинг севгиси» (бадиий фильм).

ҚИРҒИЗИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

18.30 — Фрунзе кўрсатувлари.

24 АПРЕЛЬ, ДУШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт». 9.35 — Гимнастика. 9.55 — Мультфильмлар. 10.25 — «Қизил асаларилар» (бадиий фильм). 11.35 — «Россия шоиралари». 15.00 — Ҳужжатли фильм. 15.50 — «М. Светлов поэзияси». 16.20 — «Ленин номи билан». 16.50 — «Оналарнинг мактаби». 17.20 — «Жасорат». 18.00 — Классик кураш бўйича Европа чемпионати. 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Қувноқ ноталар. 19.00 — «Учинчи йил — зарбдор йил». 19.45 — «Музыкальная жизнь». 20.30 — «Дўстим, жонлар фидо бўлсин Ватанга...» (спектакль). 21.30 — «Вақт». 22.00 — ВЛКСМ XVIII съездига бағишланган спорт программаси. 24.00 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Ўқув кўрсатуви. 12.00 — Ҳужжатли фильм. 12.25 — География. 12.55 — Ҳужжатли фильм. 17.45 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 18.15 — «Ёшлик». 18.45 — Хатларга сиёсий шарҳловчи Б. Манноннов жавоб беради. 19.05 — «Ахборот». 19.20 — Концерт. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концертнинг давоми. 21.30 — «Вақт» (Москва). 22.00 — С. Айний туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланган тантанали кеча.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.00 — «Судхўрнинг ўлими» (бадиий фильм). 20.30 — Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. 21.00 — Янгиликлар. 21.20 — Ўқув кўрсатуви.

Радио

23 АПРЕЛЬ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — М. Дадабоева ва Т. Муродов куйлайди. 9.15 — «Табассум». 10.30 — «Ижодиёт оламида». 11.15 — Москва. «С добрым утром!». 12.10 — «Ўзбекистон ишчиси». 13.00 — «Беш йиллик илғорлари» (радиоҳикоя). 13.30 — Хатларингизни ўқиб (концерт). 14.00 — «Пиллакорларнинг қизғин дамлари». 15.00 — «Ульяновлар оиласида бола тарбияси» (суҳбат). 15.15 — Дам олиш киноафишаси. 15.40 — «Кўк эшик ортидаги аёл» (спектакль). 18.00 — Москва. Халқаро шарҳловчилар даврасида. 18.30 «Танбур тароналари». 19.00 — Халқ талантларининг концерти. 19.20 — «Ёшлик». 20.25 — Концерт. 21.00 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.00 — «Табассум» (такрорий). 23.00 — Дам олиш концерти.

24 АПРЕЛЬ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — «Яхши кайфият». 9.15 — «Совет турмуш тарзи». 9.30 — Концерт. 10.15; — «Айний ҳақида сўз». 11.15 — «Институт ва лабораторияларда». 11.30 — Концерт. 12.00 — «Узбекистан индустриальный». 13.00 — «Чорвачилик комплекслари — давр талаби». 13.30 — Чолғу куйлари. 14.00 — «Дала ишлари кундалиги». 16.10 — «Мангуликка дахлдор». 18.30 — «Иқтисодий билимлар радиоуниверситети». 19.00 — Комсомол қўшиқлари янграйди. 19.20 — «Ёшлик». 20.25 — Закавказье халқларининг куйлари. 21.00 — Механизаторлар учун концерт. 22.00 — Кекса ижрочилар концерти. 22.30 — «Шу ҳафтанинг энг муҳим сиёсий воқеалари». 22.40 — «Туғилиш» (романдан боб).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси: 700000, ГСП, Тошкент, Ленин проспекти, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04; редактор ўринбосарлари — 33-79-14, 32-53-05, 33-06-83, 32-55-04; масъул секретарь — 33-44-55, 32-55-05; секретариат — 33-72-83, 32-53-06. БЎЛИМЛАР партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19; марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70; халқаро ҳаёт — 32-54-18; саноат, транспорт ва капитал қурилиш — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16, совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-26; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 32-57-21, 32-54-24; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27; хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 33-35-53, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13; иллюстрация — 32-57-22; коммунистик тарбия — 32-54-29; стенографистка — 33-73-43, 32-54-05; жамоатчилик қабулхонаси — 33-89-26, 32-52-26; эълонлар бўлими — 33-81-42. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ — Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 3-19-72; Сирдарё — 2-09-70; Сурхондарё — 55-35; Хоразм — 51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 38-42; Фарғона — 4-20-84; Наманган — 6-79-92; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 31-66; ҚҚАССР — 2-42-62. Нашриёт диспетчери — 32-78-94. Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 02370. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Д — 93.